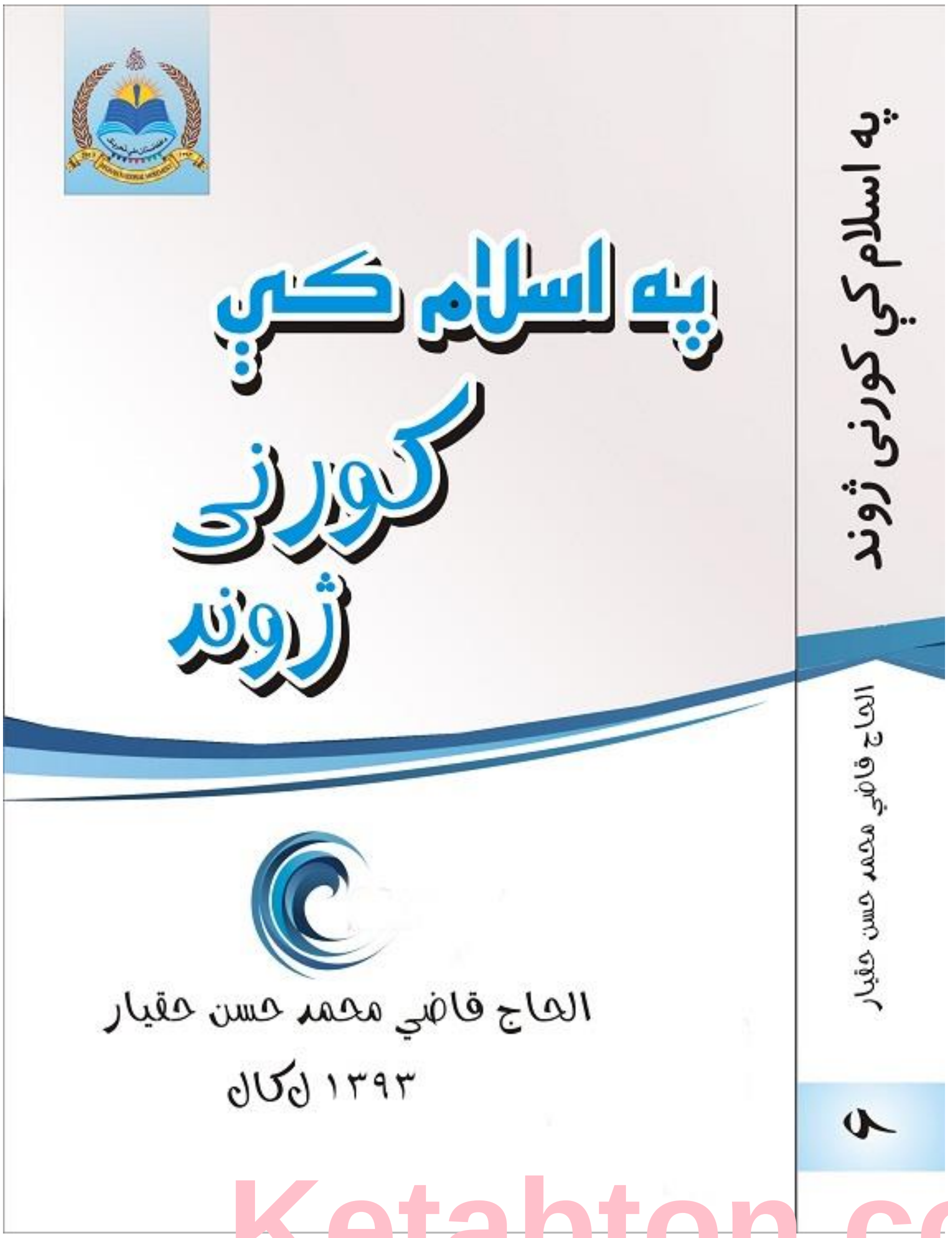

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان

۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحريک يادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحريک له اساسي څانګو څخه يوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاريخي، ملي، کلتوري ورځو او تاريخي او ملي شخصيتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د ليکوالو د علمي، ديني، روزنيزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهيسې چې تحريک خپل عملي فعاليتونه پيل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعاليتونه چټک کړي دي. تاريخي ورځې يې نمانځلي، تاريخي واټونو ته يې لوحې جوړې کړې. علمي سيمينارونه او ورکشاپونه يې جوړ کړي دي.

د تحريک دې څانګې د تحريک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتېيله چې په يوځايي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره ديني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته يې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقيار**) ليکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هيله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحريک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاينې په هيله

په درناوي

د افغانستان ملي تحريک

فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګیزې او موخې په اړه به ځکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللې و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادبیان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز څرنګوالي سره بې اړیکې نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندي بیا ۱۴کاله وړاندې اوپه وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کېږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ .

په کتاب مو ځکه ((کورنۍ ژوند)) نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د ((د کورني)) مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غوارم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو .

په پای کې له محترم رفیع الله روشن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمدافضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښ اوسترګوراوسیاست پوه استادمحمداسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښوونې کړېدي.

په درښت

محمدحسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف : د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکلي چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1] ، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر : جلد .۲ ص :۱۸۳ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخیستلو لپاره جایز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو یا د هغوی د وکیلانو لخوا ترسره او اجرا کېږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مېړه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[1]

۱. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[2]

د حنابله و په نزد

دا یو تړون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحیح کېږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد تري څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکېږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

---

[1] بدائع الصنایع

[2] حاشیة الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په یو روایت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روایت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقیقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالیږي یعني کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض تري وطي ده.[۱]

دلایل یې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء :۲۲

یعني : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

یعني چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ایت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی یې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

یعني : (بیا که چیرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

یعني تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته یې بل میړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمایي : (اصنعوا كل شيء الى النكاح).[۲]

---

[۱] المبسوط ، بدایع الصنایع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختیار شرح المختار .
[۲] صحاح الستة مګر بخاري نیل الاوطار او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : یعنې له حایضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي یې).

د مالکیه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه یو روایت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقیقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالیږي[۱].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملیږي که څه هم ډېر استعمال یې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابویعلي له حنابله و څخه او یو روایت له شافعیانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روایت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالیږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی یعنې د نکاح لفظ په حقیقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالیږي.[۴]

---

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[۳] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[۴] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وایي چې: (حتی تنکح زوجا غیره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حدیث کې راغلې ده: (حتی تذوقي عسیلته و یذوق عسیلتک).[۱]

یعنې: (تردې چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسیلة لاخر و یذوق عسیلتها).[۲]

یعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکې خوند د بل او وڅکې هغه خوند د دی (عسیله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند یې له شهدو سره تشبیه کړ.)

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحیح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی یې نه حرامېږي او که له پلار سره یې صحیح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی یې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمایي: (ولدت من نکاح لامن سفاح)

یعنې: (زه له صحیح نکاح څخه پیدا شوی یم له بد کارئ څخه پیدا شوی نه یم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځایونه وګورو نو جوتېږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

[۱] متفق علیه.
[۲] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستا بچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[۱]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

---

[۱] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به یې نیول.[1]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به یې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پایښت یو اځینی لاره ده او د نارینه او ښځې د فطري غوښتنو د سړولو خورا غوره او سپېڅلی ذریعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمینان او هوساینه ور په برخه کېږي او هره ټولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي یې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډایئ) لامل ده او د مینې محبت پېژند ګلوی حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرایض د نورو ژویو په څېر پرته له کوم قید او شرطه ، هرچا سره چې خوښه یې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نیکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [یا معشر الشباب من استطاع منکم الباء فلیتزوج فانه اغض للبصرواحصن للفرج، ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فانه له وجاء].[2]

یعنې : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځایه

---

[1] الانکحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة لامدل.

[2] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونيسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصيتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النکاح من سنتی فمن لم يعمل بسنتی فليس منی).[۱]

يعنې : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی.)

نکاح په ديني او دنيوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء ليکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمايي : (تناکحوا وتوالدوا و تکاثروا فاني اباهي بکم الامم يوم القيامة).[۳]

يعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قيامت په ورځ په نورو امتونو وياړم.)

همدا راز فرمايي: کله مو چې د يوې پردۍ ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړيکو غوځولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضي الله عنه له

---

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدير.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغير للسيوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړيکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته يې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: (درې کسان دي چې مرسته يې په الله(ج) حق ده يو ترې هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي يې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمينان سبب ګرځي الله(ج) فرمايي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

يعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پيدا کړي يې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مايل شئ دوی ته.)

خاوند او ښځه يو له بل څخه ډېرې سترتياوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د بېړئ په چلولو کې مرسته کوي يو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

يعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن يئ د هغوی لپاره.)

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتياوې پيدا کېږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نيويارک کې د اروايي روغتون رئيس ډاکټر(هافلبرګ) وايي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق عليه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعود رضي الله عنه وايي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد (رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ويې ويل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ويده شم.[۱]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو څخه ثرګند ېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر بايد يوې خواته وانه چول شي او خلک بايد دا مذهبي او ټولنيز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو څخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمين هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه يې وغواړي پوره کړي نو دلته انانيت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پيدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پيدا کېږي همدا راز د راتلونکې کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربيه.... به يې چا پر ذمه اخېستله ؟

نو اسلامي شريعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پيدا کړله.

ه : د نکاح حکم

[۱] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شیخ بن محمد سلیمان وایي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وایي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱ . سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه یې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲ . واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت یې هم غالب وي.

۳ . مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځینې یې دلته رانقلوو :

۱ . چې جنسي قوه یې غالبه وي، د ښځو خواته میلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځینې نور فقها وایي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلایل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

یعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقی الابحار.
[۲] الاختیار شرح المختار.
[۳] الوجیز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الکبیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

یعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېږه نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئیانو او وینځو څخه.)

پدې ایتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترخو یې چې په خلاف دلیل پیدا نشي د فرضیت لپاره وي او دلته هېڅ دلیل نشته دی.

الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې: (مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حیایي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او د بر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري.ځینې وایي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت یې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وایي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وایي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

[1] المغني ،شرح الکبیر ، الوجیز او حاشیة العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعنې: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې: ابن مسعود رضي الله عنه وايي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعید بن جبیر رضي الله عنه ته وویل: واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وايي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي: زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ......بخاري.

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنۍ نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابهرضي الله عنه داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي).

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيى(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران :۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايې : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران :۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.

۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وېره نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.

۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وېره هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.

۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وايي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وايي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلې شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وايي.[2]

---

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره يې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ-ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویاړم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویاړم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمايي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[3]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغیر امام السیوطي.
[2] ابوداود.
[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهليت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبيلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځينې ښه دودونه پاتې شول اکثره يې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځينو به ښځو ته د مېړه د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به يې کاوه او ځينو به زمونږ د ننني جاهليت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دې مستقيما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار يې په خطبه کې ضرور ګډون کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غيرت او ننګ په اساس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبایې لور یا خور ته څوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتیب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور یا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: ﴿وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ﴾ البقرة.۲۳۵

یعنې : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وواییئ خطبه (د نکاح پیغام)د دې ښځو او که ویې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د یوې نجلۍ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وایي.

په جاهلیت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه یو مخیزه رد کړل ښځې ته یې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهلیت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقیما بې له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت عليؓ له رسول الله(ص) څخه فاطمهؓ بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[۱]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به یې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمرؓ د خپلې لور حفصېؓ د نکاح وړاندیزحضرت ابوبکر صدیقؓ او حضرت عثمانؓ ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تمیز

---

[۱] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریې زید سره وکړله.[۱]

ځوک چې د چا خور ، لور یا . . . وغواړي او د نکاح پیغام ورولېږي ، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني ، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي ، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د ورورۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا ښخه د ځان احترام وګڼي دا سې و انګېري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف ، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وایې چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم څو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت ، ما ورته وویل چې ، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو ، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې مو ګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاڅېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي ؟ ما ورته وویل چې قربان !ماته به ځوک خپله خور یا لور څه راکړي ، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم ، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه ، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم ، ماښام چې کور ته لاړم ، روژه وم ، روژه مې ماته کړه ، لمونځ مې وکړ ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې ځوک یې ؟ هغه

[۱] بخاري.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل سعید یم ما خپل خیال او خاطر ته ځوسعید نومي راوستل او سعید بن مسیب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې لید ، فکر مې کاوه چې له خپلې وینا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ویل چې قربان زه به درغوښتی وم ، هغه راته وویل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وویل چې امر کوئ هغه را ته وویل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه یوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته یې څوک ولاړه ده ، هغه یې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بیا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني یې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه او د حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېځلې پېغله د سعید بن مسیب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خلیفه عبدالملک بن مروان خپل زوی ولیعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته ځوځو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وویل چې دنکاح په غرض دیوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وایي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا یو بل ځینې بېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووایي: زه له تا سره واده کول غواړم ،او ټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه او فحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعنې دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته ووایي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لورته وفرمایل : (اذا حللت فاذ نیني)

یعنې : کله چې حلاله شوې (نکاح درته روا شوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعنې : دځان په هکله دې موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ښځه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل :ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وینې.[1]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[١]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساينې خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې وګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونو سره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه يو بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبهؓ ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

[١] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه اوهغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح علیه ان ینظره منها اذاکان ینظره الیهالخطبة وان کانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسوڅخه چا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نوهېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ینظره منها فلیفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسوکومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي اوکولی شي، چې هغه وګوري ،نودا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو روایاتوڅخه جوتېږي ،چې دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل جائزدي اود نجلۍ کورنۍ هم باید په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد یوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وایي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،اوکه نجلۍ اجازه ونه کړله ،نوکتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وایي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شیعه وایي : دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نیل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.

[2] ابوداود اومسند احمد

[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عياض وايي : دا کتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي ،نوترڅوهغه ځواب ورکړي ،یایې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاته یې غو ښتل حرام دي خونن سباډېر داسې لیدل شوي ،چې دیونجلۍ په سرغتې غتې دښمنۍ پیداشوې وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځینې خولا د نجلۍ کورته ګوابن هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .داپه اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي : (لايبيع احدكم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

یعنې : بیه دې نه کوي یو له تاسو هم دخپل مسلمان وروږپه بیه اوخطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل وروږپر خطبې.

مطلب داچې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه ؛ترهغه چې یایې غوښتونکی پرېږدي اوی‌ا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روايتونه شته چې نه يوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې یومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وينا مخالفت به يې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دي وکړي چې د هرچا څخه يې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشوری او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې يا يې موافقه راغلله يانه او دخطبې فسخه که دهلک له خوا څخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ايجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اودادنکاح لپاره يوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ور نه وي.

و :پر يوه جاهليت نيوکه

يوبل جاهليت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه يوه ټوټه يا ګل ورکړي ،بيا پرته لدې چې شرعي ايجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند يوځای کېږي داد ستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.يوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځينو عياشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې يې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحيحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په يوازيتوب کې ورسره يوځای کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو !!هيوادونو کې له څوکالو راهيسې راپيل شوی دی.څوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګري (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندي له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خوا وي او که دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظوصحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده:
(وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب:۵

یعنې : (اوهغه مومنه ښځه که بخښبي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل دا چې که دا دنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خودي..[۱]

امام شافعي(رح) وایي چې دنکاح اوتزویج له کلموڅخه پرته نکاح په نوروکلمونه صحیح کېږي.[۱]

[۱] الاختیارلتعلیل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي او که څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېري ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واوري او پرې پوه شي او که چېري خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښخه او خاوند یا یې وکېلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح روا ده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[1] بدایع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهـورو علماووشـافعي، مالک،احمـد بـن حنبـل اوشـاه ولـي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[1]

شاه ولي والله دهلوي وايي ښځې ته روانه دي چې له ولي څخه پرته دخپلې نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي له خپل سيال څخه پرته له بل چاسره نکاح وکړي او قوم ته يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْـتُمُ النِّسَـاءَ فَـبَلَغْنَ أَجَلَهُـنَّ فَـلاَ تَعْضُـلُوهُنَّ أَن يَـنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

يعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوی ورسېږې اخرد مودې خپلې ته پس مه منع کوئ تاسودوی له دې څخه چې په نکاح به واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

يعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اوياعفوه وکړي ،هغه څوک چې په لاس کې يې غوټه دنکاح ده.امام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[2]

---

[1] النهاية لرملي
[2] احکام القران قرطبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې تولوا یتونو کې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.
رسول الله(ص) فرمايي :لا نکاح بغیر ولي. دارقطني
یعني:له ولي پرته نکاح نه ده صحيح.
(ایماامراة نکحت بغیراذاولیها فنکاحها باطل قالهاثلاثا)[1]
یعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وويل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سيال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلایل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

یعني :اوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشريعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعني :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شريعت مطابق.

[1] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبكرتستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[1]

ىعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي ځنې اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنكح الثيب حتى تستامرولاتنكح البكرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[2]

ىعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[3]

ىعني :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخوېندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار ځخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلي د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

[1] مسلم اوترمذي

[2] دارالقطني.

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا او د جبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خوېندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې د لور ګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو د امام ابو حنیفه (رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي او د ښه او بد و تمیز وکولی شي خپله ګټه او تاوان وپېژني نو شریعت هغه ته د خپل مېړه د انتخاب بشپړ حق ورکړی دی ،او هېڅوک یې د خپلې خوښې (مرضۍ) خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یو له هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوی دادی چې ولي ښځه چې چا ته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه د مال یا څاروي خپل شخصي ملکیت ګڼي ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او نه برداسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسر د کور شخصي ملکیت او شتمني بلل کېږي بل چا ته ورکول یې د هغه د وژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسر په کور کې ځلمی وجود ونلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي تر څو کوم کوچنی بالغ شي او هغه ورته په نکاح کړي او که طفل هم نه وي نو بیا ناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي او د خُسر په کور کې د وینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې او طبیعت پر خلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یا ځان وژلی یا یې تېښته او فرار کړی او یا یې نور اخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

[۱] الاختیار لتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده «راتلونکې» ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند تـه یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ پـه زوره پـه نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :«ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة»[۱]

یعنې: او لـه نښو ده دادي چې پیداکړې یې دي تاسو تـه لـه نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني. »)

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ پـه خلاف چاتـه واده شـي نونـه خوتسـکین اواطمنـان راځـي اونـه خومینـه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق وموميٍ د دې لـه پاسـه هره ورځ دمېږه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یولـه بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې تـه دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکـه دا تحمیلـي او تپـل شـوې نکاحګـانې پـه اسـلام کـې ځـای نلـري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

---

[۱] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبيعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمايي چې په نکاح کولوکې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواړه اوترخه ليدلي وي اوپېغلې ته که حياورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی يې هم کافي دی اوکه هغه په چيغوچيغوژاړي اويا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحيح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه يې هم ناخوالو ،تاوتريخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دايجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمايلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

یعني :نه ده صحيح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانوپه حضورکې.

او مالکيان وايي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په تړون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانوڅخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانوحضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

[۱] دارلقطني.
[۲] بدانع الصنائع،فتح القدير،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.
[۳] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرڅخه پرته نکاح نه صحیح کیږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء: ۲۴

یعنې :او حلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسو هغوی په مالونوخپلو سره.

دامام شافعي(رح) او حنابله و په نزد مهرمستحب دی نو که چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم رواده.

او مالکیان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

یعنې:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:۲۴

یعنې :نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شويدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده اوزياته اندازه يې ټاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سيي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصيل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اوبامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایي چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحېح او نافذ عقد

پر صحېح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه ، جامه او د او سېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه یې وي نو د دوی تر منځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي.

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زیان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شریعت ورته مباح کړی وي.

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورئې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شریعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تادیب ته به غاړه ږدي ، تر څو چې خاوند د شریعت حدود مراعات کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زیږیږي .

۲. ترڅو چې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یا عیسوي) نو یو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتیږي .

۴. هر یو ته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض او نفاس) وجود و نلري.

۵. په هر یو لازم دي چې له بل سره دژوند دچارو په سنبالولو کې له خپل قدرت او توان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقد دی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعنې که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذ دی لکه مر یی یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکې کوچنی او یا معتوه وي یا دازادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنږدې ولي په شتوالي کې لیرې ولي دنکاح عقد وکړي او نږدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړي.دا عقد له دخول څخه وړاندې دنږدې ولي په اجازې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړ نو دا عقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارینه باندې کوم شرط ندی اینښودل شوی له هر چا سره چې نکاح یې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

١. داچې خاوند یې سیال وي.

٢. چې مهر به یې له مثل څخه کم نه وي.

نوکه لدې شرطونو څخه یو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه یې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه یو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي یا په بائن طلاق کې دیوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.یا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،یا د وینځې نکاح په اصیلې باندې شوې وي ،یا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو باید ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،ترڅو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته یې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د ښځې ته له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي یعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که د عقد په وخت کې یې مهر ټاکلی و نو له ټاکلې اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر یې ټاکلی نه و، نو له مهر مثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به یا مهر لازم وي او یا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه یې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صیغه کې یې نقصان (کمښت) یا څه عیب پیدا شي، یا د انعقاد له شرطونو څخه یو شرط کم وي، نو دا نکاح باطله ده لکه موقتي نکاح یا چې عقد کوونکي دواړه لیوني وي، یا یې یو لیونی وي، یا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو په دې نکاح هېڅ اثرات نه مرتبېږي. د دې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه میراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمد ستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل یې کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کوموښځوسره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، يوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نودحرمت لاملونه (اسباب) يې ځلور دي.

١ . محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: د سړي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

يعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

اود نیاګانو نکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: د سړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

يعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وريره ،خورزه، د ورورلور اود خور لور اود هغوی اولاد، برابر خبرده که خوریاورورسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت يوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وايي [يحرمه جميع نساء القرابة غيرولدالعمومة والخؤ له]. [۱]

يعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اوياد تره اوماما څخه.

[۱] الانكحة الفاسدة نقل له حاشية الشرقاوي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود وررلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوڅښلوته وايي.[۱]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنى :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب]. [۲]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[۱]

---

۱ الميزان للشعراني

۲ بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې حرام دي په تې رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

﴿حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب﴾.[۲]

يعنې: حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

﴿الرضاع تحرم ماتحرم الولادة﴾.[۳]

يعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تې ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد يې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غير له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه يې ماماګان ، خويندې يې خاله ګانې اودهغه خاوند يې پلار وګرځېد د پلارلورګانې يې خويندې ،او زامن يې ورونه ، ورونه يې ترونه،خورګانې يې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره يې ګرځي.خو ځينې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنى دي هغه يو درضاعي ورور خپله مورده يعنې که يوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنيان ديوې دريمې ښځې تې وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د يوې ښځې له تيو څخه يې شيدې رودلې دي ،خو بيا هم ديو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

[۱] متفق عليه.
[۲] بخاري.
[۳] بخاري.
[۴] تخفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او يو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا يو سړی يو زوی لري ،او بل سړی يوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[۱]

په لنډ ډول دې ته يوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې او دهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،يعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع يوازی په همدې کوچني حرام دي او ددې کوچني په مور او پلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه او دهغې د اصولو او فروعو حرمت يوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او... سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جايز ده ،يعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شيدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه يوه سره واده وکړي.

په شيدو د تحريم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وايي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شيدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شيدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شيدو څخه حاصلېږي چې ماشوم يې په لمړيو دو و کالوکې

---

[۱] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثنبي ، .نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅوکالوکوچنی دیوې ښځې شیدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنیفه(رح)) وایي داموده دکوچني د عمر لومړنی دېرش میاشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمّ الرّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او بېلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړی نېټه تاکل شوې ده

بل ځای فرمایي : [لایحرم من الرضاع الاماکان فی الحولین] .[١]

یعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو .

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شیدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء د نظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه یوه څاڅکي سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ایت مطلق راغلی دی.[٢]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي یعنې چې ماشوم تی وروي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله یې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[٣]

---

[١] دارالقطني شرح الکبیر اوکشاف القناع.

[٢] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدین او بدایة المجتهد.

[٣] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[١]

او هغه حدیث چې دعباس ﷺ ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یوکش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[٢]

اودسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[٣] دحنابله وپه یوقول اودابي ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعنې دعباس ﷺ د مېرمن هغه حدیث دی چې یوکش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه ټاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعنې اوستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوي.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[۵]

---

[١] مسلم اوابوداود.
[٢] مسلم.
[٣] موطا امام مالک.
[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.
[۵] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الراية.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوړ برنه دي یاد شوي.

ابن مسعود ،ابن عباس او حضرت علي رضي الله عنه وايي : (قلیل الرضاع وکثیره سواء).[۱]

یعنې : د رضاع لږ او ډېر برابر دي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې یو کش رودل هم حرمت ثابتوي.[۲]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] ترمذي جلد: ۳.

[۲] دارالقطنی اوبدائع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نور څه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نو که دښځې شیدې ډېرې وي نو داحنافو په نزد حرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهېدونکي شی ډېرو ،نو حرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوند شو ، اوکه برابرې وي اوپه اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شیدې له بهېدونکي شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتېږي ،لرې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وايي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکي شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته دبل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمایي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعنې: او مور ګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي اواجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچني تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نوروپه اندول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود په دې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژر دا کار وکړئ او ژر یې پېل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوی او داد کوچنې په هاضمه کې توپیر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلې شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور دشیدو له لومړیو اوګټورومو ادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر ځلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وایي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تې ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماوو په نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وایي ځرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وایي چې اجوره یې نشته ده .لومړۍ ډله وایي چې ددې د زوجیت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړۍ بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمایي: (فَـإِنْ أَرْضَـعْنَ لَكُـمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) الطلاق: ٦

یعنې: او که چېرې یې شیدې ورکولې ستاسې لپاره، نو ورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

او که ښځه پردۍ وه، نو په هرحال د اجورې مستحقه ده.

۳. محرمات د مصاهرت (خسر ګنۍ) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

۱ د ښځې اصول: لکه د خپلې مېرمن مور، نیاګانې، که څه هم پورته وي.

د مېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] او مورګانې د مېرمنو ستاسې.

او نیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی د ښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمایي: (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نو که له هغه سره یې کوروالی وکړ، او که ویې نه کړ نو د هغه د مور نکاح ورته حرامه ده.[1]

۲. د ښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي، د هغه اولاد لکه پرکتې (د ښځې لور له بل مېړه څخه) او د هغې لورګانې او نمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمایي: (وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

---

[1] ترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء۲۳

یعنې :او ستاسو پرکتۍانې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسوله هغو ښځو پیدا اوي چې تاسوورسره کوروالی کړی دی

او که تاسوورسره کوروالی نه وي کړی نوبیا په تاسو څه ګناه نشته .

اود څلور واړو امامانوپه نزد د (في حجورکم) قید ته هېڅ اعتبارنشته، یعنې که پرکتۍ له ده سره ونه اوسېږي نوبیا هم حرامه ده.

۳. دزوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) اوښځې د زامنو ستاسو هغه زامن چې ستاسوله شاګانو څخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې دزوی کوروالی هم شرط نه دی اود رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خوابن تیمه اوابن قیم جوزي درضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. دپلارښځې (میرې) ،دنیکونوښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ۲۲.

یعنې اوپه نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسې پلرونو اوله نکاح څخه غرض دټولو فقهاء په نزدعقد دی.

۵. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زناسره دحرمت مصاهرت (دخسرګنۍ دحرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظریې لري :

---

[1] زادالمعاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمداوامام ابوحنیفه(رح) وایي : زنادواده په څېرده نوچاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لوراولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نیکونو، زامنواونمسیانوټولودا ښځه حرامه ده ۲. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عایشې،عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا،مجاهد، سعیدبن مسیب ، سلیمان بن یسار، ثوری، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابوحنیفة(رح) وایي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی ،چې لېږې والی اوشړلو ته یې وایي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

۱ المبسوط، بدایع الصنائع نیل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي على مختصرخلیل،شرح الکبیراوالمعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي على مختصر خليل اوشرح الکبیر

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الکبیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به د ښځې له مېړه څخه وغواړي،چې څلور ځله ووایي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل یې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وایي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وایي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وایي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمایي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

یعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې بېشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) بېشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي داښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې بېشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) بېشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له څلورځله شهادت وروسته هر يو ته وعظ او نصيحت وکړي او له الله(ج) يې ووېروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته ياد کړي او په دې يې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنيا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی دا چې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دويم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسیي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نیولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پایه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پیلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه یو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غایب وي ،نوم به یې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي یو له بل ځنې جلا کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا بېلتون په دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني رضي الله عنه او د هغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعني :دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې)حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللو په صورت کې دوی يوبل ته حلال دي ، داېې هم يو څو ډولونه :

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳.

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا پــه نکــاح کــې بــه چــې لــه څلــورو ښــځو څخــه ډېــرې وې نــو رســول الله(ص) به ورته فرمایل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روایت ده چې غیلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهلیت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ایمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قیسؓ روایت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې یادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمایل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې[2].

، . . . صفوان بن امینهؓ اسلام ومانه اواته ښځې یې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه یې یوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت عليؓ حضرت ابن مسعودؓ او ابن عباسؓ امام ابوحنیفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.
[2] ابوداود او دارالقطني.
[3]بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوامام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نوپنځمه ورته روانه ده اوکه عدت دبائن طلاق ونو بیاورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[1]

د ظاهريان په نزد له نهو(٩) ښځواودځينوپه نزديې له اتو ښځوسره نکاح روا ده).[1]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] مغني المحتاج اوالخرشي على مختصر خليل

[2] المحلي ،بدائع الصنائع اومغني المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له یوې څخه د ښځوړ پروالی

ژوره کتنه

ځیني خلک په اسلام تورلګوي چې نارینه ووته یې له څلورو ښځوسره نکاح روا کړې ده ، خو ښځوته یې له یوسړي څخه له ډېروسره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروینا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خودموضوع داوږدوالي له وېرې په لنډ ډول وایوچې :

اوس ډېرواحصایوروښانه کړې ده چې په ډېروهیوادونو کې دښځوشمېره له نارینهووڅخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارینه هم دښځې په څېرله یوې څخه له زیاتو ښځوسره له نکاح څخه منع کړی وای ، نوډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارینه نکاح ته اړباسل شي اوکه په نارینه وکې هم داسې څوک پیداشي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارینه هم له یوې څخه له ډېروښځوسره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نودا د ښځو لپاره لوی زیان دی اولوی فسادترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړوکې نارینه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، دنارینه وو شمېره کمېږي او دښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم باید څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان یې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارینه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بیا څه له پاسه نهه میاشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږده وي.نو يوه ښځه ولې څو نارينه بې ځايه مصرف کړي.

همدا راز که يو نارينه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په يوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که يوه ښځه له څلور نارينه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به يوکس دنيا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر يو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنيا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېديځ او اروپايي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارينه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړۍ سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپيته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارينه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارينه و څخه ډېرې وې.

له دويمې نړيوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارينه وو ته د ښځو دزياتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ايزک ټيلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زياتوالي پلوي کړې ده.

مستر ديون پور وايي :دښځو زياتوالی يوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړی په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوي(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راځي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصاراوو ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

[1] الاسلام بلامذهب\دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشبیة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليسا شارلمان ته دغيرشرعي اولاد د پيدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدين عبدلحميد دمصري ورځپاڼو په حواله ليکي.

په برېتانيه کې دعيسايانو مشران د دکتورفيشري په مشری راغونډ شول او پرېکړه يې وکړه چې د ښځوزياتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانيت ته ټولنيزي ګټې وربخښي او د ښځو زياتوالی دهغې ناروغۍ يوازينی علاج دی چې نن سبا غربيان اواروپايان پرې اخته دي ، اوټولنيز ه بدامني لکه يارانه،بې ځايه اړيکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل يې منځ ته راوړي [۱] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزياتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهريرهﷺ روايت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري ،يوې ته ډېر ميلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قيامت په ورځ به راشي اوپه يواړخ به کوږ وي. [۲]

مرتضی مطهري ليکنې

له يوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتو نارينه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران يا کړکيچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه يې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارينه ووته دېوې ښځې

[۱] الاحول الشخصيه في الشريعة الا سلامية \ محمدمحي الدين عبد الحميد
[۲] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[۱]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولویا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] نظام حقوق زن دراسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېري دچا له يوې څخه ښځې ډېرې وي، نودا يې د ښځوحق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي(الله(ج)) فرمايي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُواْ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

يعنې:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو يوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او. . . کې له انصاف څخه کار اخلئ خومره شيې چې له يوې سره کوئ له بلې سره يې هم کوئ ، دزړه مينه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) يې پرې نه نيسي حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځوترمنځ وېش کې عدل کاوه اوويل به يې (يا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نيسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[۱]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وويل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووايم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډۍ (عايشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[۲]

د شپو اندازه په شريعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله يوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله يې چې بنه يې په دې

[۱] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبيهقي
[۲] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

الله(ج) فرمايي : (وَلَن تَسْتَطِيعُوا أَن تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

یعنې: اودښځوپه منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه یې شئ کولی له دې امله د یوې ښځې لور ته دومره میلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولوحالاتوکې د ښځوترمنځ په هراړخیزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي یوه یې ښکلې وي بله بدرنګه یوروغه وي بله ناروغه یونېکه وي اوبله بداخلاقه چې یوې ته په طبعي ډول دانسان تمایل اومینه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مینه او محبت اوجسمي اړیکوکې دې له ټولوسره مساوات وشي . یولورته میلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه بېخې چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به یې امر کاوه چې ورکره یې بوځي حضرت عایشه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې موږ یو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به یې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په یوه ورځ کې په ټولو بیبیانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مینه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

[1] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا ښځه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بي بي کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي اوکه ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو ښځه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې توپير نشته دی او شافعي ،مالکې او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړي او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې ښځه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره‌ﷺ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نود قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

---

[1] الميزان للشعراني.
[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبېرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورټې او تعزیر دې ورکړي ،خو د احنافو په نزد ددواړو بېلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شوا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور یو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور یې نارینه فرض کړو ،نو دانجلۍ یې وربره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح یوله بل سره حرامه ده نو ددوی یو ځای والی هم په یوه نکاح کې حرام دی.[1]

د هغو ښځویو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې یې نکاح حرامه ده نو : ایاد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو څخه وي او که له یوې خوا څخه مثلاً :موړولیدل چې دخورزې او خاله تر منځ یوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور یې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو څخه دی او که حرمت له یوې خوا څخه وي پدې معنی چې که یوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بیا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلاً :یوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (میره یې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو دپلار دښځې (میرې)سره یې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه یې نر فرض کړو نو د خپل میړه لور (پرکټۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې څخه نه وي او د میړه له بلې ښځې څخه یې وي ،نو ایا ددوی یو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وایي چې دا یوځای والی روانه دی.[2]

او پاتې علماء وایي چې د یوځای والی روادی ، ځکه چې هغه یوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح یو له بل سره له دواړو خواوو څخه ثابت وي.[1]

---

[1] بدائع الصنائع ،المغني ،نیل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمايي (لاتنكح المراة على عمتها ولاالعمة على بنت اخيها ولا المراة على خالتها ولا الخالة على بنت اختها).[۲]

يعني: نه دي شي په نكاح كولى ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وريرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزې د هغې.

همداراز(نهى رسول الله(ص)) :ان تنكح المراة على عمتها اوخا لتها).[۳]

يعني:منع كړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نكاح شي ،ښځه په خپله تروراويا په خپلې خاله.

خوارج وايي چې يوځايوالى يوازې دووخويندواودموراودلورحرام دى دنورو خپلوانو ترمنځ يوځاى والى لكه دتره دلوركانو يا دماما دلوركانو يا دترور د لوركانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادى ،خو مكروه دى. اودتحريم او كراهت لامل دادى چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتريخوالى، ناخوالې ،كشمكش او جنجال وي[۴]

اوهره يوه د بلې سره رخه (حسد) او كينه ساتي نو كه ددوى تر منځ په نكاح كې روا والى وشي يا دواړه د يو سړي په نكاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مينه او محبت به په كركې، حسد ، كينې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نكاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق عليه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصيه في الشريعة السلامية \محمدمحى الدين عبدالحميد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې یې نه وي نو بل ته یې نکاح حرامه ده او که مېړونه یې مړه شول او یا یې طلاقې کړلې او عدت یې پوره شو بیا یې نکاح روا ده الله(ج) فرمایي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

یعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته یې وینځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونیول شي، نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده اوبل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او تولنیزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند یې مړشي یا یې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعني یوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمایي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىَ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه يې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې :اوطلاقې شوې ښځې دې په انتظار کې لرې ،خپل ځانونه تردرې حيضوپورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.)[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت يې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی يې قياس په زناکاراندې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اوليث په نزد اوپه يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فيصله حضرت عمرؓ هم کړې ده.[۳]

حضرت عمرؓ وويل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې : دوی نه شي يوځای کېدلای دتل له لپاره .

يا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي يوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه يې درې طلاقه ورکړي ، نو دا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي او نه د نکاح تجديد ، خو هغه وخت چې بل مېړه وکړي او هغه ورسره صحيح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګانې بې قيد شرطه او بيا يې هغه مېړه مړشي او يا يې په خپله خوښه طلاقه کړي نو بيا ده ته روا ده چې په نوي عقد او نوي مهر يې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة : ۲۳۰

يعنې.بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل)نو اوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بيا که طلاق ورکړ دويم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې يو تر بله يو ځای شي که خيال يې لرلو چې ټينګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارينه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثيبت وابکارا)يعنې کونډو او پېغلو دواړه يادونه کړېده.[1]

او که څوک پدې غرض له کونډو سره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عيناً عبادت دی.يو بل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې يې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحريم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ،.دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده ته زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر تريخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومه موده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غيرتي ،وفادار ،حکيم او پوه ذات دی دا موده څلور مياشتې او لس ورځې ده الله(ج) پـه دې هکلـه فرمايي :

(وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴.

يعني :او هغه کسان چې مړه شي له تاسو څخه او پرېږدي دوی ښځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] په ځانوخپلو څلورمياشتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموموچې کونډې شوي وي او بيا يې حتی دويم او دريم واده هم نه وي کړی د رسول الله(ص) د خپلې کورنۍ غړي هم همداسې و په هغوي کې زموږ څخه غيرت هم ډېر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماءوايي چې :هغه ښځه وفاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونه کړي بلکې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کې يې د زړه مارغه د بل چا په دام کې نه وي ننښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بيبيانې له حضرت عايشې(رض) څخه پرته نورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کړي وو.تاسې وګورئ په خپله د رسول الله(ص) دکورنۍ غړو نارينه او ښځينه دواړو له کونډو نارينه او کونډو ښځوسره ودونه کړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړی له جعفر طیارﷺ بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،د رسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړیني وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت عليً رضً لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلې کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،اونارينه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکوښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُوا ٰ الْمُشْرِكَاتِ) البقره۲۲۱

يعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا الْمُشِرِكِينَ) البقرة۲۲۱.

يعنې او په نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې او خويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعنې : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنی :او مه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

او له مسلمانو سره د کتابيې د نکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنی:او پاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

او له کتابيې سره نکاح جايز ده ،څکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،او نارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه د هغه له ويرې يا له هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او د ښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُولَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

یعنې: دوی اورته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: اوله سره نده ګرځولې الله تعالى لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځينې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځوسره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمرؓ وايي چې دانکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ايمان يې راوړی وي له دوی ځنې.

اوله يهودو اونصاراوو څخه پرته له نورواهل کتابو سره لکه هغه چې ايمان پر زبور ياپر صحيفو د ابراهيم ،شيث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنيفه(رح) اويوروايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) اوپه بل روايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح نه ده.[2]

اوله صابيې سره نکاح دامام ابوحنيفه(رح) په نزد رواده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دين مني اودستورو عبادت اوبندګي نه ،بلکې احترام يې کوي.

امام شافعي اوصاحبان(رح) وايي :چې له صابيې سره نکاح روانه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي اوصحيح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له يهودو اونصاراوو سره ددين په اصولو کې لکه تصديق درسولانو اوايمان په کتابونو موافق وو ،نودا اهل کتاب دي ،اوکه له دوی سره ددين

[1] بدائع الصنائع اوالمغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع اوتحفةالمحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه یې یو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وینځه چې کتابیه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحیح نه ده.[۳] او بادار ته یې روا ده او امام ابو حنیفه(رح) وایي چې د کتابیې وینځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې) نکاح

متعه

متعه فایدې اخستلو ته وایي ،او داسې صورت نیسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووایي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم یا ترڅوچې زه په دې ښار کې اوسېږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فایده اخلم او هغه یې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلۍ ته ووایي چې ته له ماسره د یوې میاشتې لپاره واده وکړه اودومره مهر به درکړم اوهغه یې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ایجاب او قبول پوره وي اود مودې ټاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.
[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجیم.
[۳] رحمة الامة ،المغني او المجموع شرح المهذب.
[۴] بدائع الصنائع او فتح القدیر.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې اولنډ مهالي نکاح توپير

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به د تمتع (فايده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحيح کېږي.

۳. دوخت اومودي ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بياوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء يې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشيعه اماميه و څخه پرته هېڅوک يې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وايي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصينؓ دې ته روا ويلي دي ،خوعليؓ خپله وايي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

يعنی :يقينا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوايي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی.[3]

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسى الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ايه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمر رضي الله عنه وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيا به چا متعه کړي وي او هغه واده والا وي ،مګر په تيګو ويشتل شوی دی.[1]

د سبرة الجهني رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس انی کنت قد اذنت لکم فی الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الی يوم القيمة).[2]

يعنیٰ: ای خلکو يقينا زه وم چې تاسو ته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو له ښځو څخه (په متعې) او بېشکه حرام کړ الله(ج) دا کار د قيامت ترورځې پورې.

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله(ص) د خيبر په غزا کې له متعې څخه او د کورنيو خرولــه غوښــو څخه منــع کــړې ده.. بخــاري اومسند احمد ، امام بيهقي په سنن الکبری کې له ابن عباس رضي الله عنه څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام کالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعني متعه حرامه ده لکه مړه اووينه او د خنزير غوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ٥.

يعني : او هغه کسان چې د خپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدا راز فرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ٣٣.

يعني:او ښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)د نکاح.

---

[1] ابن ماجه.

[2] مسلم اومسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم) النساء:۲۵.

یعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان ددې چې نکاح وکړي له بیبیانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو دلاس مال دی.

نو څوک چې په صحیح عقد او نکاح کې ښځه نه لري ،نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وینځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم دمتعې په څېرباطله ده او له امام ابوحنیفه (رحمة الله علیه) څخه یو روایت شوی دی که چېری په موقتي نکاح کې دومره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړکېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحیح دی، ځکه چې دامعناً ابدي او دتل لپاره عقد دی ،خو دا روایت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام یوریښتونی دین دی او دهرچامصالح (ښېګڼې) په نظرکې نیسي ،که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي اویا خاوند ښځه وشړي ،نو په دې کې دښځې او کورني نظام دواړو لپاره ډېرډېر زیانونه لیدل کېدل ،مثلاً :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار واخلي ،نود مور له ترحم او شفقت ،روزنې او تربیې څخه بې برخې پاتې کېږي اود مور روزنه د کوچني لپاره حتمي ده ،اوکه اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت او مینې څخه محرومېږي.

۲. داکوچني به په تولنه بوج وي ځکه دهغه د لګښت ،خوراک ،جامواوروزنې لپاره څوک تیار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږې ته راولي اودهغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خوکله چې زوړ اوښکلا يې ختمه شي نوبيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي اودتل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي.اومور،پلاراو ورونه هم ورسره تنګ شي،نواسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې دځوانۍ ،دښکلا اوخوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي اوهمدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا مورږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونوکې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،اودخپلو غوښتنو قرباني کوي يې اوبيايې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي اوبيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي اوبيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان اوهغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هرکال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشین په زیر سره خالي ځای ته وایي لکه چې عرب وایي :شغرت البلد ،یعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغریعني :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وویل شوچې له مهر څخه خالي وي.[۱]

ځینې وایي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وایي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووایي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[۲]

په جاهلیت کې یوډول نکاح وه چې شغار به یې ورته ویلې،پدې ترتیب چې یوسړی به خپله لور یاخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور یالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر یوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوي انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روایت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغار.[۳]

یعنیً: یقیناًرسول الله(ص) فرمایي :(لاشغارفي الاسلام)[۴]

یعني:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سیبې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې یوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[۱] ترمذي اونیل الاوطار.
[۲] القاموس المحیط اولمغني لابن قدامه
[۳] صحاح الستة اونیل الاوطار.
[۴] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده اوپه مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول يې شوی وي اوکه نه شوی.[۱]

او همدا سې يو روايت له امام حنبلﷺ څخه هم دی دليل يې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روايت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباسﷺ خپله لورعبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله اوعبدالرحمن خپله لورعباس ته په نکاح ورکړله اودواړو خپلې لورګانې يو دبل مهر وګرځولې نومعاويه ابن ابي سفيان(رح) مروان بن الحکم ته وليکل چې دوی يوله بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي،چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايي راوستلی شي،خوله دخول څخه وروسته يې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنيفه(رح) اوملګري يې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره يوځای شوی وي ،يعني عقد اونکاح سېي دی مګرشرط باطل دی او دواړو ښځوته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي اومهر بايد متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

۱ مغني المحتاج اوالمغني.
۲ ابوداوداومسنداحمد.
۳ الخرشي على مختصرخليل.
۴ بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو داصحبح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېروښه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمایي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :۲۵.

یعنې :داپه دې وجه چې څوک په تاسوکې وبربړي له تکلیف وریېښېدلوڅخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریې سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

---

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمايي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمايي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسو دلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول) څنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وايي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[2]

---

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.

[2] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدیې له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلې ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول ځنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی داحرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمایي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).

يعنې:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اودده په اندمریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي او اصیله ښځه ولري.

عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلې ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریې ته اجازه ورکوي چې د اصیلې له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وایي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجې حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

[1] درمختار.فقه السئه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،ټول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اېښودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي او کنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نو سیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یو وګړی د بل سیال ګرځي ،او واده ورسره کولی شي، او په سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

۱. عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،او عمر ابن عبدالعزیز(رح) وايي چې : سیالي یوازې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر د اسلام کې ډېرو معتبرو صحابیو رضي الله عنهم له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه د قیس لور فاطمه(رض) چې قریشه او ډېره جلیل القدره صحابیه وه او د رسول الله(ص) له مریي اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[1]

۲. امام احمد(رح) وايي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکي لور د ټیټ کسب کوونکې د زوی سیاله نه ده.

۳- د امام شافعي(رح) په نزد سیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونو څخه خالي والي کې ده او د ځینو معاصرو شافعي مذهبو علماوو په نزد په عمر کې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړ او بوډا د ځواني ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونو په معتبرو شرطونو کې د صفت او شرط په توګه ونه منو او ونه وایو چې د بوډا او د ځوانې پېغلې نکاح دې حتماً ونه

---

[1] فتح القدیر،بدائع الصنائع او نیل الاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډانه خوښوي او نه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېر داسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېراحتیاط په کاردی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابوحنیفه اود هغه دملګرو (رح) په نزد دسیالۍ صفتونه اسلام،دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب او کړنه ده نو کله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورڅنې تېرشي نو نکاح صحیح ده .

همدا راز که صغیره یې په نکاح ورکړې وي او په هلک (خاوند) کې دا صفتونه کم وي او له بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نو نکاح صحیح ده او که دادواړه هر یو ورځنې تېر نه شي ، نو د نکاح د فسخ کولو حق لري له اسلام څخه مراد د پلرونو او نیکونو اسلام دی،نو د چاچې یو اځې پلار مسلمان وي ،د هغه چاکفوه او سیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیرد عربو کې).

اود کسب او کار په لوړتیا او غوره والي کې د هغې ټولنې دود او رواج ته اعتبار دي یعني هر کسب چې په یو ټولنه کې ارزښت او درناوی لري ،هماغه لوړدی نو دا و چت کسب کوونکي دلور نکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب او نایېتوب او په مصر کې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[۱]

[۱] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولایت

په نکاح کې ولایت (واکمني) په دوه ډوله ده:

جبري ولایت یا (غیر اختیاري واکمني) او هغه ولایت چې مستحب دی ،چې دواړو ته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولایت

دجبري ولایت اسباب درې دي :

۱. کوچنیوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. لیونتوب چې پیدایشي وي او که وروسته لیونی شي.

۳. معتوه یا احمق (پاګل او ډېر کم عقل)[1]

ټول اولیا په خپل وارد ولایت حق لري ،لومړی پلار ،بیا نیکه بیا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتیب سره لومړی له دویم څخه د نکاح دولایت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وایي چې پر کونډې داجبارولایت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونیکه د اجبارولایت حق لري ،بل څوک یې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبیادې بې واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي او اجازه وکړي.

---

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي علی مختصر خلیل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکېل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېر دی.

اودپاګلې ليونی ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله ياليونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد اوپه يوروايت کې کې له شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روايت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختياري ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلوديا فاسق ياليونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونوپه پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځينې وايي چې دانکاح

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحېح نه ده ،اوځينې وايي چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغيراوصغيرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختياردی.[۱]

اوکه له پلاريا نيکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند يې سيال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحېح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهريودبالغېدلوپه صورت کې اختيارلري ، يعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی يې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابويوسف(رح) په نزداختياردبالغېدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحېح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، يعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب : يوې عاقلې، بالغې اواصيلې ښځې ته چې دامام ابوحنيفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي بايد اصيل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دايې ولي دی ، په دين کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، يهودي، نصراني اوداسې نوروولايت نشته دی :

(وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

يعنې : اوله سره نه دي ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکميت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولايت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.
[۲] المهذب للشيرازي.

۲المهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که عصبه نه وي نو دولايت حق د امام ابوحنيفه(رح) په نزد ذوي الارحامو ته لېږدول کېږي.

امام شافعي او صاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نو دولايت حق خليفه ته دی.[۲]

او څوک چې وينځه ازاده کړي او دوينځې عصبه يې نه وي ، نو باداريې دهغې ولي دی.

او که نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظار نه کوي ، نو شريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي او د نژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوې ، چې رواج (دود) ته يې وايي.

او فقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې يې خوړو ، جامې او استوګنځي (داوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ثابته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزْقُهُنّ وكِسوَتُهُنّ بِالْمَعرُوفِ) البقرة ۲۳۳
يعنې :او د کوچنيانو په پلار لازم دي خوراکه او جامې د دغو ښځود دستور(شريعت) مطابق.

۲. (أَسْكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۲

يعنې : وا وسوئ دا ښځې چېرته چې او سېږئ تاسې ، له خپل طاقت سره او ضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمّا آتَاهُ اللّهُ) الطلاق : ۷

يعنې: نفقه دې ورکوي څښتن د طاقت له طاقته خپله څوک چې را تنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی له هغه څخه چې الله(ج) ورکړې دې.

۴. رسول الله(ج) دحجه الوداع په خطبه کې وفرمايل : (ولهن عليکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

يعنې: او هغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نيکې طريقې سره.

۵. په نيل الاوطارکې وايي چې هند دابي سفيان مېرمن درسول الله حضورته راغلله اوويې ويل چې ابي سفيان ډېر بخيل سړی دی او موږته دومره څه نه راکوي ،چې ما او زما زوی لپاره بس شي ، خو هغه څه چې زه يې ورڅخه وا خلم او هغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمايل : (خذي من مال

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان ماىكفىک وولدک بالمعروف) ىعني : دابو سفىان له مال څخه دومره څه چې ستااوستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاويـة القشـري رضي الله عنه حديث چې رسـول الله(ص) ورتـه وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې،پـه جامـه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

ټول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغـه پـه کـورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نودعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، پـه فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکتې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه لـه اوه کلـوڅخـه وړه ، نوپـه نفقـه يـې اختلاف دي امـام

[۱] متفق علىه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشكوة.

۳بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو حنیفه او امام محمد رحمة الله علیه وايي چې ددې نفقه يې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي اود خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وايي که خاوند يې خپل کورته راوستې وي اود خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه يې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي اود خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،اوامام محمد(رح) وايي چې نفقه يې په خاوند حق ده خوپه هغه صورت کې چې ناروغي ورته دپلار په کورکې پیداشوي وي اود خاوند کورته له تللوڅخه انکاروکړي نونفقه يې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وايي چې که ناروغي ورته دپلار په کورکې پیداشوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللوڅخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې يې وساتله نونفقه يې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه اوامام احمد(رح) په وینا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته يې په کورکې ونه اوسېږي یعنې: ښځه هیڅ شرعي عذرنه لري خوبیاهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوندیې غواړي چې خپل کورته يې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوندیې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي اود هغې عاجل مهریې ورکړی وي خوبیاهم له

---

[1] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه یې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفرپه اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نېستمن وو نو نفقه د نېستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند يې نېستمن او بيوزله وو، نو نفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نېستمنه وه نو هم نفقه به د دواړو ترمنځ وي همدا رايه د ځينې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدې ويناده.[1]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازې د خاوند حال ته کتلى شي.[2]

که خاوند نېستمن وي نو نفقه د نېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدا رايه غوره کړې ده.[3]

او هم دا رايه قوي او پياوړې هم ده. الله تعالى فرمايي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق: ۷

يعنې: لګښت دې کوي ښتن د طاقت له طاقته خپل څخه او هغه څوک چې تنګه کړلې شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هېڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړې يې دي ده لره.

[1] نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين، المهذب او بدائع الصنائع
[2] فتح القدير او رحمة الامة
[3] فتح القدير

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي: او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندي د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو: یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابو حنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ور څخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ور څخه به یې واخلي او که چاپور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې ددې نفقه پرې واجب ده

---

[1] رحمة الامه ،فتح القدیر.
[2] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پوروړکړي اوداانکارپه صورت کې يې بندي کولی هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة۲۸۰.

يعنې اوکه خاوندنېستمن و ،نوپرتاسودی انتظارتروختـه دپراخی.

(لَا يُكَلِّفُ اللّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

يعنې تکليف نه ورکوي الله(ج) هيڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړې يې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختی څخه اساني.

اوهمدا اسې روايت لـه احمـد او شـافعي(رح) څخـه هـم دی ،اوامـام شافعي(رح) څخه بل روايت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي اوکه سړی شتمن وي اوښځه دکورکارنه شي کو لی ،نوخدمتګاربه ورته ونيسي که خدمتګاريې مريې وي ،نونفقه يې پرخاوند لازمه ده اوکه اصيل و ،نونفقه يې پر خاوند نشته دی اوځينې علماءوايي ،چې دهرخادم نفقه اصيل وي که غلام پرخاوندلازمه ده.[۲]

۴. د غايب د ښځې نفقه

[۱] الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعی اوشارح المختارڅخه.

[۲] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شونې نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نو قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي او که شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې دامال دی،نو که هغه دامنله چې دا ښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نو قاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي او که هغه سړي دانه منله چې دا دهغه غایب ښځه ده او یا یې له ده سره مال شته دی او قاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده او مال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نو بیا به هم ورته امر کوي او که دې سړي هم نه منله او قاضي هم پرې خبر نه و ،نو امام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه او صاحبان ابویوسف او محمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده او که دغایب سړي پتې ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،او که هېڅ یې نه وي پرېښي ،نو قاضي به ورته نفقه وټاکي او ورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

او دامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،او ځای یې معلوم وي،نو قاضي به ښځې ته نفقه وټاکي او دهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،او ښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي اوځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وايي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وايي ،چې ښځه دا حق لري.[۱]

اوکه خاوند نېستمن اونادار هم وي اوځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[۲] امام مالک وايي: که خاوند غایب شو او شتمني یې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نوله قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني یې هم وه او په لاس ته راتلوکې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا وکه حاضر، خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله اوښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،اویامخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[۳]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نودانفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده اوله دې پنځوصورتونوڅخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[۱] مغني المحتاج ،نهایة المحتاج اوالمهذب للشیرازي.
[۲] کتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصیةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.
[۳] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې اوخاوند څخه دیوه پرمړینه.

۴. دښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه دخاوند اطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب یې ښځه وي.

دځینو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطیږي اود ځینو په نزد مطلق نه ساقطیږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اویا قاضي ورته فیصله وکړي اویوله دې دواړوڅه ورته په پورکولواجازه وکړي اودې پوروکړ،نوداپورپه خاوند صحیح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطیږي :

۱. چې خاوند یې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه یې خاوندته معاف کړي.

له طلاق څخه وروسته یې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وڅخه یې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه یې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وایي چې که ښځې قاضي ته وویل چې خاوندبې نفقې پریښې یم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اودپورولو لپاره د قاضي یامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونوساقطیږي ،چې پورته موورته ګوته ونیوله اوله امام احمد څخه هم یوروایت همدادی.[1]

[1] رحمة الامة اوالمهذب للشیرازي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ، چې: کله خاوند غايب شو او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ، چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[۱]

[۱] زادالمستنع شرف الدين موسى ابن احمد المقدسي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوا یې ښځې ته د نکاح د صحیح ترون او یاد وطې په سبب ورکول واجب دي (د وطې سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی او که په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نو مهرنه واجبېږي).

مهریو ځانګړی امتیازدی چې ښځو ته په نړیواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په یهودیت کې مهرشته دی.خو چې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په یهودیت کې یې نه لري ،یهودیان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډومهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا :که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و ،په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه ،اودا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودبېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب ښځه به یې پرېښودلې نو مهر یوداسې شعارشوچې ښيي د ښځې کول څه اسان کار ندی ،دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده ښځه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او د هغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت،حدیث او اجماع ټولو ثابت دی الله(ج) فرمایي : (وَآتُوا النِّسَاء صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعني :او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاء ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُواْ بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

يعني:او حلالې دي تاسي لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- د خپل مال په بدل کې په قيد کې راوړولره نه مستي ويستولره او بيا کومې ښځې چې فايده موو اخستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) يوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نو که فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً يو ځل پرېښې و چې په نه فرضيت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره او سپين زر، ځمکه، کور، جامه ،ورېښم، جوار، غنم، وربشي ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :يعني چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري او څه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب، وينه او.......مهرکېدلی نشي او که دا په مهر کې ياد شول نو دا سې شول لکه هېڅ چې يادشوي نه وي او د نکاح تړون صحيح او مهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی او يادول يې په تړون کې شرط ندی او که مهرياد شي او که ياد نشي نکاح صحيح ده الله(ج) فرمايي : (لاَّ جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

یعنې :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحیح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحیح کېږي نو معلومېږي چې یادول یې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظرلري.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحيح کېږي ،يودرهم درې نيم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپين زرياېې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی يې ورکوي مګرسيال ته اونشته مهر کم له لسو روپيو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت شوی دی چې له لسو روپيو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نه دي شي پرېکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپيواونه شي صحيح کېدلی مهر کم له لسوروپيو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر ددينارله څلورمی برخې څخه اوسپين زرله درې درهمو څخه کم مهر صحيح ندی اودديناڅلورمه برخه بايد خالصه سوچه سره وي اودرهم هم بايد سوچه سپين زروي اوکه له له دې اندازې څخه لږ وټاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختياره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته اود ليل يې هغه حديث دی چې جابر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان يا خرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يو سړي ته يوه ښځه داوسپنې ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ داحديث منو مګردا خوزموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري اودا جمع (غونډه دحديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه داچې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه اورسول الله(ص) چې په ګوته اوډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دادهغې معجل مهرشو او نوريې د خاوند په ذمه پاتې دی اوهغه حديثونه چې داحنافو دلايل دي معجل اومؤجل مهر دواړه ښيي اودمهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي(خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک دمهر له هغې اندازې څخه له ډېر اخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی اويا يې خپلو بيبيانو ته ورکړی ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم ،ابوداود اوالمستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه یوه ښځه را پاڅېدله او حضرت عمرؓ ته یې وویل : ته چې په څه مورد ته امرکوې مورېته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړېدي.

حضرت عمرؓ ورځخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :اوکه اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې اوورکړی وي تاسوله دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هېڅ شی.

حضرت عمرؓ له خپلې وینااو قصد څخه واوښت.[1]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېرښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمايي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمرؓ به اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و ،مګردام حبیبيؓ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله اوڅلورزره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهرکې ډېرښت له نکاح څخه خلک بې برخې کوي اواوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار،ورور،.....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

---

[1] نیل الاوطاراوفقه السنه.

[2] مسند احمد

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او څوک چې اصيل او ازاد انسان پلوري هغه د الله(ج) دښمن دی او د الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خو دادي چې له ناوې سره د پلار کور چې څومره يې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زينب رضي الله عنها ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبوځی) مېچن او نور سامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) موږته وفرمايل چې عايشې(رض) ته جهېز برابر کړئ.[1]

مهرد ښځې خپل حق دی او خاوند ته يې معافولی هم شي او هرجايز تصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه د ښځې خاوند او نه د بل چا څه کار غرض او اعتراض پرې شته دی او نه د هلک ولي او نه د انجلۍ ولي او نه يې بل څوک ساقطولی شي .خو که مهر له مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح تړون پخپله کړی ونو د انجلۍ ،ولي د اعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډيني (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمد ستي ورکړلی شي او دا هم رواده چې ټول مهر وځنډول شي او دا هم رواده چې مهر په قسطونو ورکړل شي او که يو اځې مهر يې يادکړاو وخت يې ونه ټاکه نو اعتبار د هغه ځای دودا وررواج ته دی او ځيني علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحيح او فاسد مهر

[1] ابن ماجه
[2] بداية المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دوارو جګړه راپیدا نشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې څخه حکایت کوي فرمايي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې ببشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لوڼوڅخه چې دادې پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېرې څرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه ځکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا ځلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوېې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هیڅ ارزښت ونلري لکه ځوداني غنم یا لږ اوبه یا.

ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر

ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې ځکه په جامه کې خوورېښم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته ورته وښاکي چې په بدل کې یې اجوره روانه وي لکه د قران یا یو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخیستل روا دي.[۱]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی یا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر یو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او یا له د ېنه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي او په صحیح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف : چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمايي : (فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعنې : بیا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فایده مو ترې واخیستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقررشویدی.

ب : چې له هغې سره صحیح خلوت وکړی ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و اود یوځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج : چې له خاوند او ښځې څخه یو مړشي که څه هم دخول او صحیح خلوت نه وي شوی چې لړوروسته به صحیح خلوت و پېژنو.

---

[۱] المهذ ب للشیرازی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبېږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي او ښځې ته صحیح مهر وټاکل شي او کوروالی ورسره وکړي نو که خاوند مهر سل روپۍ وټاکه او مهر مثل دوه سوه روپۍ وه نو سل روپۍ یې حق کېږي او که خاوند ورته سل روپۍ مهر وټاکه او مهر مثل پنځوس وي نو پنځوس روپۍ یې حق کېږي.

ب: د مهرکمه اندازه په یوه حالت کې واجبېږي هغه دا چې کله له لس روپیو څخه کم مهر وټاکل شي او یا یې ارزښت وټاکل شي نو د امام ابوحنیفه او صاحبانو په نزد لس روپۍ لازمېږي او د امام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ د پلار له پلوه د دوستانو مهر دی لکه خورګانې، ترورګانې، د تره لورګانې پدې شرط چې له هغې سره په عمر، ښکلا، او ښایست، شتمني، وخت، عقل، پوهه، پاکي، علم، پېغلتوب او یا کونډتوب کې برابره او مساوي وي او که د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه وو د مور په دوستانو کې به یې مثل ته وګوري او د هغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبېږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند او نه یې ولي د تړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي او مهر یاد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند يې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهر مثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یا ولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهر یاد کړي مګر فاسد مهر وي لکه هغه ځلور صورتونه چې مخکې مووویل.

د: چې ښځه عاقله او بالغه وي او د ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي او مهر یې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکي نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح تړون وکړي او مهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي او یا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جدا کړي او د خاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمایي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

یعنې: که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وروړلو څخه او ټاکلی مو وي هغوی ته مهر نو لازم شو نیم مهر د هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

---

[1] الاشباه والنظائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي او صحيح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

يعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی او نه مودوی ته څه مهرټاکلی وي او هغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځينې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونيستئ)ته اعتباردی اوځنې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځينې وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهمو څخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحيح خلوت

کله که ښځه اونارينه پداسې ځای کې سره يوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په يوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې يو د جماع قدرت ونلري او يا ښځه نفاسه او يا حايضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوند يا ښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه يو د حج په احرام کې وي يا يې فرض روژه نيولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق او بېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

الف: پېژندنه

ځینې علماء وایي چې طلاق بېلتون ته وایي او ځینې وایي چې طلاق د قید (ولکې)لرې کولو ته وایي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال یاوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وایي.

دطلاق روا والی په ایت حدیث ،اجماع اوعقل ثابت دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شریعت مطابق) یا پرېښودل دي په ښه ډول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۶.

یعني: هیڅ ګناه نشته په تاسو کې که چیرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعني: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

لـه حضرت عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام الموئمنین بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبیرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډیره ګرانه وه خو زما د پلار نه خوښیدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمر رضي الله عنه زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډیرې شوي هم دي مګرهیچامنع کړي نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بیل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

[1] نسائی اوابن ماجه.
[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه ښځه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا ډېر مال هم ورکړي ،اوکه خاوند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویو پر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یوپربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي څکه د ژوندون د سفرلکه ببړۍ تل په یوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګېږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوڅان ته نوی ژوند پیل کړي کېداشي چې د تېر ژوندپه انډول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وایي چې انسان باید په طلاق کې بې صبري اوببړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي څکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمبړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شپې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوڅکه ببړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[۱]

---

[۱] حقوق المراة فی الاسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې دنکاح کولو په غرض یې طلاقوي نو دا دهغوی په نظرهم صحیح نه ده.

د: په عام ډول دطلاق حکم

دطلاق دعام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

یعنې: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمایي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

یعنې ډېر ناخوښ په حلالوکې دالله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هیبت دالله(ج) عرش خوزوی. اوځینی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ اړتیا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي : (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۶

یعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړی تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپوری لاس هم نه وی لګولی. مګرکه دنکاح اصلي

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځير شونولومړۍ وينا صحيح ښکاري اوپدې ايت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق يې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبانؓ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نود جنت بوی پرې حرام دی.[1]

الف : دطلاق حکم دښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې دښځې اوخاوند مشرانً حکمينً.دانظريه ورکړي چې نور د دوی د يوځای ژوندون ناممکن دی يا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره)وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،اونوراوخاوند يې له اړياسلو څخه عاجزشي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي اونورصبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق:چې دطلاق لپاره کوم پياوړی لامل نه وي اوښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي اوصبريې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هيڅ شرعي سبب نه وي مثلا :دبلې ښځې ښکلا يې خوښه شي اوداورته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

يعنيً: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

[1] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي :

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یا غړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

اوکله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي او اولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ب : طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی او ښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي ،داځکه چې نارینه په هرکار کې فکر کوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعنې: او که اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوې نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېري ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه اواسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه یې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) داینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمایي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:اوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلي دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه څیزکې چې فدیه ورکړي دابنځه په هغه څېزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابايد په یاد ولروچې یوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه یې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَا آيَاتِ اللّهِ هُزُواً) البقرة ۲۳۱.

یعنې: اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکو سره.

رسول الله(ص) فرمايي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنكاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دي چې رښتیا یې هم صحبح ده اوټوکه یې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځېنو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړېدي نو الله(ج) فرمایل چې دټوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید دمکروه اوبې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

---

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره يا اړوتی هغه دی چې څوک يې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلويا دکوم غړي په له منځه وړلو تهديد کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړې وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړنو ايادا طلاق صحيح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد دا طلاق نه واقع کېږي.[1]

دليل يې هغه حديث دی چې ابن عباس روايت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسيان وما استکرهوا عليه).[2]

يعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي: لا طلاق فی اغلاق.

يعنې : نشته طلاق په سخته کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ايښې چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

---

[1] بدايه المجتهد ،المهذب اونيل االاوطار.

[2] ابن ماجه دارقطني ،طبراني اونيل االاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه یقین ولري چې خپل هوډ عملي کوي یعنې پر ما داښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نووژني یې یایې کوم غړي غوڅوي یایې ډېره موده بندي کوي یایې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي اوکه د طلاق هوډ اونیت یې هم وکړ نوپرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبورېږي مثلا که هغه ورته وویل چې یوه طلاقه کړه اوده دواړه طلاقې کړلې اویاهغه ورته وویل چې خپل ښځه عایشه طلاقه کړه اوده فاطمه طلاقه کړه نوداطلاق یې صحیح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحیت ونلري مثلا: د یوې ښځې خاوند یوڅوک خپل وکیل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي اوهغه دا کارونه کړ اوده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کیږي.

نوکه دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحیح ده اوکه پوره نه و طلاق واقع کیږي د احنافو په نزد صحت او اختیار (روغتیااوواک) دطلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، اوکم عقل، ټولوطلاق صحیح ده امام ابوحنیفه په(رح) وایي مکره په خپل اختیار د ښځې طلاق غوره کړځکه چې زورکوونکې ده ته د طلاق اوعذاب ترمنځه واک ورکړ پدې ترتیب چې (یادي ښځه طلاقه کړه اویادې وژنم)نوده په خپله خوښه طلاق غورکړ اوبل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[١]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وويله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل: ١٠٦

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د: بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[٢]

---

[١] حاشيه فتح القدير .

[٢] فتح القدير،شرح الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفیان او ځینې مالکیان وایي چې طلاق یې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[۱]

امام مالک(رح) امام شا فعي او داحنافو یوه ډله وایي چې هرڅوک په خطایې سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غیراختیاري د طلاق لفظ استعمال کړي) ښځې ته طلاق استعمال کړي نو طلاق یې نه صحیح کېږي.[۲]

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[۱] بدایه المجتهد نیل الاوطار
[۲] فتح القدیر او المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم اوعمده شرط دادی چې داښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي اوپه لاندې صورتونوکې ښځه د خاوندحکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبېلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ترون دقید په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي اوله داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولوحق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نوپدې لفظ سره ښځه طلاقیږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره اوکه په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داځو شرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهیږده نوطلاق نه صحیح کیږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا اوخوښې پورې اړوندنه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که داکار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه اوویش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح)وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت اودوداود ستورکې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې داطلاق واقع کېږي اودطلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمواونامعلومو مسائلوکې اعتبار دی اوپدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي اودود او دستورهم دطلاق لپاره نه وي ټاکلی خودطلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلارکره لاړه شه، ورځې دې وشمېره نوپدې الفاظوکې علماء دنظراختلاف لري.

۱. حنفیان اوحنابله وایي که چېرې خاوند دطلاق هوډ درلود اویاهغه وخت او حالاتوپه طلاق دلالت کاوه نوطلاق واقع کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وایي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هېڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې دطلاق لفظ له هر شرط او نېټې څخه خالي وي لکه ته طلاقه یې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲ : چې دطلاق د الفاظو نسبت راتلونکې زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه یې یادراتلونکې میاشتې په لومړۍ ورځ طلاقه یې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنیفه ،شافعي او احمد) په نزد دا طلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت یې ورته شوی وي.

خوامام مالک(رح) وايي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې دطلاق الفاظ په یوراتلونکي کار پورې اړوندشي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه یې نوداطلاق یې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم داسې ډېر شوي دي ،یوسړي خپلې ښځې ته وویل که چېرې ته بهرووتلې نو طلاقه یې ،عبدالله ابن عمر رضي الله عنه ورته وویل که بهرووتله نو طلاقه ده اوکه ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهریان وايي چې دا طلاق لغوه دی اوهېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې د ښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دا د ښځې لپاره لوی زيان دی او ددې لپاره چې خاوند اويا حمل ته زيان ونه رسېږي نو شارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حيض او نفاس څخه په پاکوالي کې يې طلاقې کړئ او په يو ځل له يو څخه ډېر طلاق مه ورکوئ او په داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو ديته سنی يا دسنتو مطابق طلاق وايي او که نه نو دادسنتو مخالف اويا *بدعی* طلاق دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

يعنې :رجعي طلاق دوه ځلېوري دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستور مطابق(د شريعت موافق)يا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب دا چې د طلاق ښه طريقه داده چې يو په بل پسې وي په داسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اويا يې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی او الله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

يعنې: ای پيغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که د حيض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه يې چې دا حيض خلاص شي او دا طهر يې هم خلاص شي اويا حايضه شي او دنوي حيض له پيل څخه دهغې عدت پيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکلیف اوهغې ته زیان دی اوکه په طهرکې یې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې یې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ایا دا حامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبیا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس رضی الله عنه ددې ایات په معنی کې فرمایي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلورواړه امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګرطلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دلیل یې دا دی چې یوکس خپلې ښځې ته په حیض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمر رضی الله عنه ورته وویل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمر رضی الله عنه خپلې ښځې ته په حیض کې طلاق ورکړحضرت عمر رضی الله عنه د رسول الله(ص) په حضورکې ددې یادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمایل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبیا دې یې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه یې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القدیراونیل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا *بدعي *طلاق واقع کېږي. یوه ډله له شیعه معتزله وو، ځینې فقها، ابن حزم ظاهري، ابن تیمیه، او ابن قیم جوزي وايي چې دا طلاق نه واقع کېږي. دلیل يې هغه حدیث دی چې رسول الله(ص) فرمايي: "کل عمل لیس علیه امرنا فهورد." [۱]

یعنې: هر کار او عمل چې زموږ له وینا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګر دا حدیث عام دی او دلومړۍ ډلې د دلایلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

ځوک چې درې طلاقه په یوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل یا يې درې ځله یاد کړي چې تاکید يې ورڅخه غرض نه وي، لکه ته طلاقه يې، ته طلاقه يې، ته طلاقه يې، نو څلور واړه امامان(رح) سیدنا عمر، ابن عمر، عایشه(رض)، علي رضي الله عنه او اکثره تابعین وايي چې دا درې طلاقه واقع کېږي، او حسن بصری، عطاء طاوس، عبیدالله ابن جبیر(رح) وايي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي او که کوروالی ورسره نه وي شوی نو یو واقع کېږي. [۲]

---

[۱] متفق علیه.

[۲] نیل الاوطار او حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف: رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابو حنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق او هغه چې دريم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دريم پوره کوي او هغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي او هغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعې دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې او هغه چې دریيم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړۍ) پرې نه غوڅېږي مګر دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعني خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مړینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅویې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډیني (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه یې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت رواده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغری

---

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې

۱ .دښځې واک او اختیار په ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲ . دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند لدې څخه وروسته یوازې د یو طلاق واک لري.

۳ . دطلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري.

۴ . که دطلاق په عدت کې هر یو مړشونو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سرې سره یې حقیقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړشي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یاد بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبری واقع کېږي،پدې طلاق کې دخاوند اختیارپر ښځه له منځه ځي او بیا ترڅو یې چې له بل چاسره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهدید اورسوایي ده چې څوک بېځا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به یې حقوق کموي اوکه داکار یې وکړ ظالم دی ،خوکه داظلم جاري وساتي نو ایا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره یې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکایت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصیحت ورته وکړي ،تعزیر ورکړي اوکه ظلم یې تکرارکړ بیا دې یې ورټې مګر بندي کول یې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع یوازې په وینا ده اود ګواهانو په حاضرولوکې له هغه څخه دوه روایته دي.[2]

د نکاح اورجعت توپیر

۱. نکاح له ګواهانوڅخه پرته نه صحیح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانوحاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع یوازې په عدت کې ده د عدت له تېربدلوڅخه وروسته رجوع صحیح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدین.

[2] المهذب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې:

۱- د ښځې واک او اختیار پر ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې لدې څخه وروسته خاوند یوازې دیو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هر یو مړشو نو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سړي سره یې حقیقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړشي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یا د بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبرې واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختیار پر ښځه له منځه ځي او بیا ترڅو چې له بل چا سره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهدید اورسوایي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به یې حقوق کموي اوکه داکارېې وکړ ظلم دی ،خوکه داظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوایا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره یې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکایت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصیحت ورته وکړي، تعریز ورکړي اوکه ظلم یې تکرارکړ بیادې یې ورته مګربندي کول یې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[1]

امام شافعي(رح) وایي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړۍ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصیحت وکړي که ونه شوه بیابه یې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتادیب لپاره به یې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکایت وکړي قاضي به یې لومړی خاوندته نصیحت وکړي اوکه دا کاربیا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمېره تعریز وغوښت خاوند ته به تعزیر ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصیل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهریوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمایي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلاَحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

یعنې : اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی یوله بل سره ضد ساتي نوودروئ یومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقیت پیدا کړي په دواړوکې.

[1] درالمختاراورسائل ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه اویایې حرام کارته اړباسله نوښځه دي له قاضي څخه دمېړه تادیب اوتعزیر وغواړي اوله قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

اوکه مشرانو اصلاح راوستله نوفیصله یې نافذه ده اوکه بېلتون یې راووست نوجمهورفقها امام ابوحنیفه، امام شافعي اوامام احمد(رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګرددوي په موافقه اوامام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نوراړخونه

الف:د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولوڅخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون دعیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې دعیبونو په سبب باید دخاونداوښځې بېلتون راشي مګراختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایادا بېلتون دیونفرحق دی او که دواړو، همداراز اختلاف دنظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه(رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوندښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

---

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده څخه دمخه پيداشي اوکه له واده څخه وروسته پيداشي نود احنافوپه نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيداشونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيداينست که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونوڅخه دي.[۱]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانۍ له لامله

[۱] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غايبوالي له امله:

۱. امام ابو حنيفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله ښځې وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يو کال يا زيات شي نو ښځه ته ښځې غوښتل روا دي که د خاوند ځای يې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په ښځې امر کولی شي او که ځای يې معلوم وي نو هغه دې راوبولي او ښه دې ورته وښاکي.

۳. حنابله وايي که د ښځې موده شپږمياشتې يا زيات وي او هيڅ عذر ونلري نو ښځې ته ښځې غوښتل روا دي کله که ښځه دا سې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په ښځې امر کوي.

هـ: ښځې د بنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېرشو يوازې د امام مالک(رح) په نزد د ښځې حق لری او بس.

ب: د ښځې بل اړخ

د: محکمې په واسطه

و: ښځې د ايلا له لامله

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذر منل (منښته) دي اویا طلاق اړوندول دي له ښځې سره د کوروالي په پرېښودلو باندې په ځانګړې موده کې.

ایلا په هر لفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه) وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم او که کنایه وي لکه والله چې تا ته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نورېې شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

١. قسم کوونکی: قسم کوونکی د هغه په نزد هغه خاوند دی چې د طلاق اهلیت ولري.

دمالکیانو په نزد دا هر مسلمان خاوند دی.

دامام شافعي په نزد هغه خاوند چې د وطی ممانعت ورته نه وي که دا مانع ددې لخواوي اوکه دښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

٢. هغه څه چې قسم پرې یادوي : دټولو فقهاوو په اتفاق سره قسم پر الله(ج) او د هغه پر صفاتو صحیح کېږي اود امام احمد په نزد له دې څخه پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ایلا نه صحېح کېږي اود جمهوروعلما ووپه نزد ایلا په نذر (منخته) اواړوند طلاق صحېح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي اوکه کنایه

ج: د ایلاموده

داحنافوپه نزد کم ترکمه څلورمیاشتې ده اود نوروفقهاووپه نزد له څلورومیاشتوڅخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمایي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲٦} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲٦ ۲۲۷

یعنې :هغه کسانولره چې قسمونه کوي له خپلو ښځوڅخه انتظاردی څلور میاشتې خو بیاکه رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی اومهربانه دی اوکه قصد یې وکړ دطلاق نو بېشکه چې الله(ج) اورېدونکی اوپوه دی.

اوله رجوع څخه دټولوفقهاووپه نزد مراد کوروالی دی.

که چېري چاقسم یاد کړچې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نوشریعت ددې لپاره چې دازیان پر ښځه اوړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده اوکه رجوع یې ونه کړله نوایلا واقع کېږي. دا ددې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی یې وکړي نود احنافوپه نزد که د څلورومیاشتودننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم يې په الله ج ونو کفاره به ورکوي او که په نذر ونو نذر به پوره کوي او که په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي او که په څلورو میاشتو کې يې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه يې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق بېله شوله، او جمهور فقهاء وايي چې که په څلورو میاشتو کې يې دننه رجوع وکړله نو حکم يې د احنافو په څېر دی خپله سزا به تېروي او که له دې مودې څخه يې وروسته رجوع وکړله نو ايلا ختمه شوله او هېڅ نه لازمېږي او که دا موده تېره شوله او رجوع يې ونه کړله او قاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختيار ورکوي چې يا ښځې ته رجوع وکړي او يا طلاق ورکړي او که رجوع يې ونکړله نو رجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. ښځې دظهار له لامله

پېژندنه:

ظهارله ظهرنه اخستل شوی اوشاته يې وايي ظهارپه جاهلي پړګنوکې وګړوله ښځوسره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه اوورته ويل به يې : ته په مالکه زما دمورشاحرامه يې .

لکه څنګه چې ظهارد شاپه لفظ صحيح کېږي اولکه څنګه چې د مورپه يادولوصحيح کېږي دبدن د نورو برخواود نورو محارمولکه خور، ترور، اونور...په يادولوهم صحيح کېږي ظهاربه د سړي له خواوي دښځې ظهار نه صحيح کېږي اود امام احمد(رحمةالله عليه)څخه په روايت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نوپه اتفاق سره دکفارې له ورکولوڅخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی اوښځه يې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي اوکه کفاره يې نه ورکوله نو قاضي به يې کفاره ورکولو ته اړباسي اوکه بيايې هم د کفارې له ورکولوڅخه انکارکاوه نوقاضي به يې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمايي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {۲} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعنې : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې ښځه له خپلو ښځو ښځه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګرهغوی چې زېږولي يې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا ناآشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېربدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو ښځه بيا ګرځي هغه ته چې ويلي يې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې ښځه چې يو په بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسو ته وعظ (امر) کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسو يې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پيدا يې نکړ(مريی)نو په هغه روژه نيول دي پرلپسې دوه مياشتې. مخکې له دې چې يوپر بل لاس ووهي او هغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتو مسکينانو ته خواړه ورکول دي.

ح: بيلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلو ته وايي.[۱]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون له منځه وړل دي دخلعې يالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه يې

[۱] حاشيه ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپیوپه بدل کې پرېږده اوخاونديې ومني کله چې ښځه اوخاوند یوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

یعنې: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه یئ. نوشریعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلوپه څېرتعبیرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې یاابراء اویالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه یې ونه مني اویاچپه پاتې شي نوداخلع صحیح نده.

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شریعت نارینه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه یې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همداډول یې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه یې نه خوښېږي ،ژوندیې له تاوتریخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) ټاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه یې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژوندیې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همداراز کله چې ښځه اوخاوندیوله بل سره هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، یوځایي ژوند یې ناممکن وي اویودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غریزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شیبه ېوبل ته ددښمن په څېر په کمېن کې ناست وي نو په داسې حالت کې یو له بل څخه جدايي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق یو ځانګړې ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرایط انسان دې ته اړباسي نو بیا روا ده الله(ج) فرمايي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة: ۲۲۹

یعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څیز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټینګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله(ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو روایاتو کې راغلي دي چې جمیله بنت سهیل[1]

دثابت بن قیس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وویل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلي چې خاوند یې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمایل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[2]

---

[1] په ځینو روایاتو کې دثابت بن قیس بن شماس دښځې نوم جمیله بنت سهل اوځینو کی حبیبه بنت سهل اوپه ځینو کې جمیله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وویل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته رواندہ چې بیا له خپلې وېنا څخه واوړي نه دښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ایسارولای شي اونه څه اختیار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووایي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وینا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

---

[۱] حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعی بدل کېدلی هم شي اوڅه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره یې توپیر دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنیفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحیح ده لکه څوک ښځې ته ووایي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه یې ومني.

خلع په شرابو ،خنزیر،وینې او.....صحیح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر باید په یاد مووي چې دیانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبیا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه یې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمایي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

یعنې: اوکه بدلول غواړئ دیوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړې وي تاسویوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو یې اخلي نو په هغه اندازه دې یې ورځنې واخلي چې ورکړی یې وي اولد ښه زیات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قیس ښځې ته وفرمایل چې:ایا دهغه باغچه ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوډ پرهم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بخاري،نسايي،ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته یې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه یې یو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنیفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه یې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت یې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجیت اونکاح پورې اړه نلري لکه یو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق یو پر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا: دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ یې مهرتاکلی وچې شل یې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه یې کړله اوبیا یې په نکاح کړله بیا یې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله یې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغیرې غیر ممیزې خلع نه صحیح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه ممیزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحیح او بائن طلاق واقع شوېدې شرط چې دهغې د خلعې عوض دهغې د پاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال که له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیراو. . . او خلع وکړي نو عوض پرې نشته که د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او که الفاظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وايي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

دنکاح د تړون د قید له منځه تلل دي د داسې یو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..داسبب به یاد تړون په وخت کې موجود وي لکه د تړون په وخت کې د نکاح د صحت له شرطونو څخه دیو کموالی مثلا: ښځه دخاوند محرمه وي او یادبل چا د طلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او یا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته د نکاح فسخ وغواړي او یا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهرېې له امثالو څخه کم وي او ولي د نکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،یابالغه ښځه دولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او یابه دا سبب د نکاح له تړون څخه وروسته راپیداشي یعنې د نکاح تړون به صحیح وي خو وروسته به داسې یو علت راپیداشي چې د نکاح د قید د له

---

[1] زاد المستنفع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځه ورلو لامل وګرځي لکه دخاوند او ښځې څخه (العیاذ باالله) دیو مرتد والي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې د اسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام او بل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خو هغه انکار وکړي. یا خاوند او یا ښځه د بل له اصولو یا فروعو سره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونو کې نکاح له منځه ځي نو ښځې او خاوند ته پکار دي چې خپله بېل شي او که جدا نه شول نو هر څوک چې پرې خبر شول نو قضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي .

ب: د فسخې او طلاق توپیر

۱. طلاق به د نکاح تړون یا سمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه او یا به یې د عدت له تېرولو څخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګر فسخ د نکاح تړون سمدستي له منځه وړي .

۲. د طلاق شمېر په سړي حسابېږي ، یعنې که یو طلاق یې ورکړنو دوه نور هم واک کې لري او که دوه یې ورکړل یو طلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل او ازاد مېړه درې طلاقه اختیارکې لري خو فسخ د طلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې څخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه د مهر د کموالي له لامله وي) او بیا یې په نکاح کړله نو خاوند د درې طلاقونو واکمن دی .

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکرکولو ، تدبیر او کتنې ته اړتیا وي لکه فسخه د خاوند د کم سیالۍ په سبب یا د مهر له مثل څخه د کمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاداچې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلوداختیار په صورت کې نوداټول سوچ کتنې اوفکر کولوته اړه لري نوپه قاضي پورې اړوندشوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوندمحرمه وخېژي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوندبل له اصولویافروعوسره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پوری اړه نلري حتمي ده چې خپله سره ببېل شي .

د : بېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخېژي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

www.meliahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقذف حد پرې تطبيق کړي نو بياهم داحنافو په نزد يو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

اوکله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو داپرې د تل لپاره حرامه ده ترڅوچې لده څخه عدت تېر کړي اوبل چاسره نکاح وکړي اوهغه مړشي اويايې طلاقه کړي اوله دوهم مېړه څخه عدت هم تېرکړي نو بيا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خوهغه بېلتون چې دنکاح ولکه (قيد) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي اوبياورسره نکاح روا وي دوه ډوله دي يو فسخه اوبل طلاق اودواړه تشريح شول.

څومسئلې

۱. ديوسړي څوښځې وي يوې ته يې وويل چې ته پرماپرځلورکاڼو طلاقه يې هغې ورته ويل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وويل چې نور دې دفلانۍ وي پر هغې بلې هيڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې ديوکس يوه خپله ښځه اوبله پردۍ ښځه ولاړه وي اوورته يې وويل چې يوه له تاسو څخه طلاقه يې نو خپله ښځه يې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې يوې ښځې کې حلالوالی اوحراموالی دواړه ګډشي نو حرمت غالب دی اوفکر اوسوچ کول (تحری) ورته پکې روانده مثلا يوکس څو وينځې لري اويوه يې ورڅخه ازاده کړله خو بيا يې هېره کړله چې کومه يوه يې ازاده کړې ده نو هغه ته رواندده چې فکر وکړي چې ايا ما به کومه ازاده کړې وي.؟اوله فکر کولو وروسته ترې يوه وتاکي ،په دې

---

[۱] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نوروسره کوروالی ورته ترهغې رواندی تر څوچې ازاده شوې له نورو ښځه په یقیني ډول ببله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نوترڅو چې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دیوې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې یقیني نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خویوه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلو څخه وړاندې ورته دیوې وطې هم رواندہ اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وي اوښکان راوبولي که غنیان وي اوکه بې وسه او دډنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغونډتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمایي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[2]

یعنې: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمایي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[3]

---

[1] الاشباه والنظائر ۱شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداوداوترمذي.

[3] بخاری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمايي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[1]

بل دا چې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یوپسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه او ډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وايي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند لـه بېلتـون څخـه وروسـتـه دنکـاح د پـاتې اثارولـه منځـه وړلـو لپـاره د شريعت له پلوه د انتظارټاکل شوې موده ده .کـه دا جدايي د مـرګ پـه سبب وي که د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱. کله چې څوک یوه ښځه ببله کړي اوبیا دهغـې لـه خـور یـاترور ،خالـه یـا وربېرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عـدت پـوره نشـي له دی سره واده نشي کولای.

۲. که کوم خاوند ښځه بېلـه کـړي اودرې نـورې ولـري نـو ترڅـو چـې د جـدا شوې ښځې عـدت پـوره شـوی نـه وي لـه بلـې سره نکـاح روا نـده.کـه څېـرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته ځلورمه ښځه روانده اوکه په بائن طلاق يې بېله کړې وي نو دځينو صحابه و ،احنافو اوامام احمد (رح) په نزد ځلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصيله ښځه بېله کړي اوبيا له وينځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصيلې ښځې عدت پوره شوى نه وي نو له وينځې سره واده ورته روا نه دى.[1]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر ځلورښځوفرض دى

۱. چې له صحيح تړون څخه وروسته يې خاوند مړشي كه څه هم كوروالى ورسره نه وي شوي الله(ج) فرمايي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

يعني:اوكوم كسان چې مړه شي لتاسي څخې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپكارده چې هغه ښځې په انتظار كې وساتي خپل ځانونه ځلورمياشتې اولس ورځې .

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفى هم ويلى شي.[2]

۲. كومه ښځه چې مېړه يې مړشي اود دوى د نكاح تړون غېر صحيح وي لكه فاسده نكاح مګركوروالى يې ورسره شوى وي نو له حمل څخه د پاكۍ په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفى عدت نشته دى.

---

[1] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين.

[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه یې ښبله کړي او حقیقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحیح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه یې طلاقه کړي او یا نکاح فسخه کړي مګر چې حقیقي یا حکمي کوروالی (لکه صحیح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې وښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اودنکاح تړون یې هم صحیح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه یې له مرګ څخه پرته په بل سبب ښبله کړي او دنکاح تړون صحیح وي خو حقیقي یا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمايي:
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

یعني: ای هغه کسانو چې ایمان یې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بیا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه یې له حقیقي کوروالی څخه دمخه ښبله کړي کله چې د نکاح تړون صحیح نه وي که څه هم صحیح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بداية المجتهد اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوندد مېړنې له لامله وي او یابه له کوم لامله یابه ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویابه نه وي یابه پرې حیض راځي اوی‌ابه نه راځي نوددې ټکوپه نظرکې نیولو سره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا څلورصفته پیدا شي نودهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویایې عمرد حیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نودا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دې حیض څخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودایې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځوڅخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

يعنې: اوطلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونوخپلوسره تردرې حيضوپورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پيداکړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

يعنې ښځوته حرام دي چې دهغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووايي. زه حايضه يم اوحايضه نه وي يا ددی سر چپه اويا حمل پټ کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. عدت په مياشتو

ددوه ښځوعدت په مياشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دادرې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حيض نه راځي.

۲. چې دبېلتون سبب دخاوندمړينه نه وي.

۳. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نوددې ښځوعدت درې مياشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (ناامیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت د هغوی درې میاشتې دی اوهمداراز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دادوه صفته ولري

۱. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې دبېلتون لامل دخاوند مړګ وي خو چې دنکاح تړون یې صحیح وي اود داسې ښځودعدت دمیاشتوشمېرڅلورمیاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسوڅخه او پرېږدي خپلې ښځې نو په کارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه ، څلورمیاشتې اولس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دبېلتون په وخت کې حامله وي، نودهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څوشپې) اویا ډېره موده کې (لکه څومیاشتې) وزېږوي ، نوکله یې چې حمل وزېږاوه ، نودهغې عدت بشپړشو ، که بېلتون د خاوند دمړګ له لامله وي ، که دطلاق ، که دفسخې اوکه دنکاح تړون صحیح وي اوکه نه الله(ج) فرمایي : (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که لړه تېوته یالړه غوښه تري ولوېده او شکل یې نه معلومېده نو په دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱ . که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت دا څه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲ . که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو د احنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو کله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دا له حیضه څخه د نهیلۍ (ناامیدۍ) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړي او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا دا وینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳ . که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو ،او بیا یې مېړه مړشو او دالا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي و نو د عدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبارنشته دی ،او عدت به یې دمېږه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي اوڅلورمیاشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوڅېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېږه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نوعدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح اوپیل کېږي ،کله یې چې مېړه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې یې مېړه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وایي.نو امام ابویوسف(رح) وایي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لرېږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبیا یې دویم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي،که څه هم کوروالې ورسره نه وي شوی اوکه چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالې یې ورسره کړې وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې یې له کوروالې څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابویوسف اومام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهریې هم حق دی اوامام محمد(رح) وایي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی څخه مخکې طلاق دی او دا عدت نلري ،اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ او نیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند ځو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل د مېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي او که فاسده.

ب: که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو د عدت وخت د مېړه او ښځې له جدايي څخه سمدستي وروسته پیل کېږي او که نکاح فاسده وی او یاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل د ښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري. ،مثلا: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او دعدت موده یې تېره شوله.نو له خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی ،هو دهغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت د مودې په اوږدو کې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې دخاوند مینه او پام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به دخاوند په کور کې تېروي الله(ج) فرمايي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ)الطلاق :۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی څخه او نه دی په خپله وځي مګرچې وکړي یو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته یې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه یې بل کلي ته لاړشي نو دا به هم ورسره ځي، مګر دڅه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل یا چې دلوېدلو خطره یې وي یا له همسایه ګانو څخه لرې وي یا چې هلته امن نه وي او که بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نو دا بدګذرانه ده که نفقه یې حق وي ساقطېږي.[1]

او که خاوند یې وفات شي او یا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زینت به نه کوي، خوشبویې به نه لګوي، ګاڼه به نه اچوي. دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګر دڅه عذر له کبله او نه به ویښته غوړوي، او دمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي او که چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه یې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه یې مړشي نو دمېړه په وارث یې نفقه نشته ده ځکه چې دا حق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲. چې له خاوند څخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلار یا زوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحېح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱ . ټولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحېح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یو پیدا شي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانواوجادوګرانوله ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دامام ابوحنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دې صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دې خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوندسره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه يوازې پاتې شوله چې دژوند خوشپې اوورځې يې سره خوږې اوپه مينه تېرې کړې وې ، دژوند خواږه او ترخه يې څکلي وو ځکه خويې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوی وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خويې له لاسه ورکړ، اوپر غيرشرعي تړون دراېوځای شويوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شريعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه ببله شوېده اولادېې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضيې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلې موده وخت ورکړ،او شريعت دلته دصحيح تړون او غيرشرعي تړون توپير ځکه ونکړچې که څه هم غيرصحيح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خويې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې يوعلت له کبله يې ببله کړې وي چې ده يې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی يا څه غلط ګومان ورته پيداشوی وي اوبيايې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اوياخپل نفس اوياشيطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې داتولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پيغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او وويرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېرى وکړپس په تحقيق سره ظلم يې وکړ.په خپل ځان ،نه پوهېږي ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پيداکړي.

اوبيا د الله(ج) دې قول ته ځيرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

يعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابو څخه په یو سبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې دا ښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوندااقرار اوبیناتو ته اړتیا شته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړیقین سره داپرېکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم تړون جایزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بایدیوازې په خپل خاوندا کتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هیله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور ورانډې شي اواصل دادی چې وګړي د اسلام پر احکامو اودشریعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم او احتمالاتوته اهمیت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نیولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشریعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشریعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماوو په اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوند بالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی لــه یوبل سره هېڅ نــه ویوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېدیځ اوښځه یې په ختیځ کې اوسېږي اوځانته وکیل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اویوځای والي هېڅ نه و شوی اوبیاښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نوایاداکوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېديځ کې اوسېږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وايي چې داماشوم دې خاوندته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمايل : (الولدللفراش)

یعني : دکوچني نسبت بسترې ته دی.[1]

امام شافعي اوامام مالک(رح) وايي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی اوکه لرې و نونه ثابتېږي.[2]

مګرپه موجوده عصرکې چې دساینس اوتکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتوپر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شريعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماووپه اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بېلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوبېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

[1] ابن ماجه ،درالمختاراوحاشیه ابن عابدين ،

[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده دېرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله اودا ځلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې دحمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

اوس خوطب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږی اوکه لدی څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاوبرابر انسان وزېږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی ، خوکله که مېره داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نونسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء دنظر اختلاف لری :

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه دځرخې دستنې دسیوري دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوابه ښځوله مالوچو ، وړیو اوسونډو څخه تارونه ، سنې اومزي اوبدل یولړکی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه ووپه ځرخه کې ورکاوه دلته مراد همدالنډلړکی اودهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه د بروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهور فقهاوو (امام شافعي، امام مالک، امام احمد (رح) په نزد د حمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې د مالک بن انس (رح) روایت دی چې: زموږ د ګاونډي محمد بن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه او خاوندیې هم یو ربښتونی سړی وه او دا دري ځلې په دولسو کالو کې حامله شوله هره ځلې په څلورو کالو کې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي او خلکو عملاً پخپلو سترګو لیدلي هم دي نو هم دا باید د حمل د زیږیدلو وروستۍ نیټه وټاکل شي؛ نو که د حمل له کمې مودې څخه د مخه او یا له وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنې وزیږاوه نو د حمل نسبت خاوند ته نه کیږی مګر کله چې خاوند ښکاره یا دلالتاً (لکه چې خلک د طفل مبارکي ورکړي او دا یې قبوله کړې یا د زیږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یا هغه څه تیار کړي چې د نفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومني او که لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نو دا انکار صحیح ندی.

اوبل دا چې لعان وکړي نو نسب نه ثابتیږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

[1] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دلیل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وینځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابیک).

یعنې: ته اوستا مال دواړه ستادپلاريې.

اویاله ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحیح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه يې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او نښو سره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار يې معلوم ونودا اقرار نه صحيح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په يوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحيح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصديق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې مميز و (دتميز اهليت ولري) چې وواېي دا زما پلاردی اوکه هغه مميزيابالغ واو مدعي يې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصدیق اهل نه وي لکه غیر ممیزکوچنی نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې یې مېړه داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصدیق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې یې داښځه دروغجنه کړله خودایې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دایې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووایې زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره یې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووایې زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده یا د دې سرچپه یاد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته دیوې ښځې ګواهي هم چې دزیږښت په وخت کې یې له ښځې سره مرسته کړې وي کفایت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلایلو اونورو نښنو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي علیه ژوندی وي نو دا دعوه اورېدلی شي مثلاً: یو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی یاچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحیح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لېږ وړاندې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وایي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازې نشي اورېدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث ځکه چې دمدعي اصل مقصد دحق غوښتل دي اودنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوندا ختلاف ونودا اختلاف به یادنکاح دشتوالي په صورت کې وي اویابه له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجودپه صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی اویایې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعني د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېدنو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده اوامام ابویوسف اوامام احمد(رح) وایي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي اوڅوک دهغه نسبت ځانته وکړي یعنې په زوی توب (تبنیت) یې ونیسي.

په جاهلیت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونیوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به یې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زید بن حارثﷺ ته زوی ویلې واوکله چې زید خپله ښځه زینب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه یوسي اودغه دود دکلونو راهیسې دخلکوپه عقیده اوذهن کې ځاې نیولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتیا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زینب(رض) سره نکاح وکړله،اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقینوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې یې په حضور(ص) باندې د تهمتونو،سیل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ویل چې داڅنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه یې په نکاح کړله- ،نودرسول الله(ص) ددې نیک اوپرځای اقدام دستاینې په غرض الله(ج) وفرمایل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

یعنې:ندې ګرځولې(الله ج) په زامنوبللې ستاسې زامن ستاسې دا ویل ستاسې دې په خولوستاسې اوالله(ج) وایې حق اودی ښیې سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

یعنې : نو هر کله چې پوره کړ زید له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله، موږ هغه تا لره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

یعنې ندی محمد(ص) پلار د هېڅ یوتن له سړیو ستاسې مګر رسول دالله(ج) او مهر دانبیاوو دی.)

همداسې یو جاهلیت زموږ په ټولنه کې هم وجودلري ،هغه دا چې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دتړون لپاره وکیل وټاکي نو بیا دې وکیل ته(نکاح پلار)ویلی شي چې بیا دخپل سکه پلار حیثیت لري ،خپل وي او که پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه یې ورسره وي او هېڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځینې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وکیل(نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري اودې پرو هغه حقوقو څخه یې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور یې پرې لري.

دا کار په اسلام کې کوم ځای نلري او په وکالت څوک د چاپلار کېدلای نشي او ترڅو یې چې شرعي محرم نه وي په وکالت یې محرم کېدلای نشي اوداناسته پاڅه.ازادې خبرې او. . .هر څه ناروادي اودوی یوبل ته له لومړي مېره څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم اوعمده غرض دنسل بقا یاپایښت دی اودنسل په ډېرښت مو درسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو دفقر،نېستی اولوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دایې حرام سخته اولویه ګناه وګڼله.ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُوا ْ أَوْلادكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيراً)الاسرا : ۳۱.

یعنې:او تاسو خپل اولاد دخوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی اوتاسوته روزي ورکوو بېشکه ددوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُوا ْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء :۳۳.

یعنې:اومه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګرپه حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا ْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام:۱۴۰.

یعنې:په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته دناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام:۱۳۷.

یعنې اوهمداسې ـ چې دوی ته دی ـ ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل داولاد دوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:ای پیغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمني ښځې چې ژمنه کوي له تاسوسره پدې خبرچې شريک به نه پيداکوي له الله(ج)سره هيڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پيداکړيدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ايتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت موږ ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دی، مريمې يوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېروو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

---

[1] خواتين مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومې چېغې جوړې کړې دي، دا د نفقې یاخوراکي موادود کمښت له کبله نه (که څه هم په دي خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلوښکېلاکواهدافود تحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادود کمښت له وېرې دا کار وای نو- دااحصايې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نوپه مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولې یې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱)کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکاپه متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه کې جنرال فرانکویودهقان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او۲۱بچیان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته ددریم کوچني د زیږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسې حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاګڼي؟.

اسرائیل له هرڅه ډېردخپلووګړیود ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلورواړو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دی.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماوو په کې ګډون کړی واودډېرډ بدلودمخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،تولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اوداېې د ښکېلاک چال ،فريب د سيسه او دمسلمانانود له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسی صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اوډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مانبه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځېنه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وايي چې حیض په لغت کې وتلی وینې ته وايي او په بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وايي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي او پیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې دحیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې او سالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض ندی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً: که چېرې د یکشنبې په ورځ سحر دلمرختلو په و خت کې په ښځه وینه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نودا حیض ندی.

د حیض په موده کې دښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونیوله. داسلام څخه وړاندې به عربوله حایضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې او کاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جداکولې او په بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګې اوناولې ګڼلی شوه لېرې دښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې اوسېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ وروړله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو اوغوږونو ته ټوټه نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي اوناپامئ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوند مطلق واک یې دخاوند په لاس کې وو.[1]

مګر اسلام داناوړه دودونه یومخیزه له منځه ویوړل اودهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی اوله هغې سره یې له کوروالې څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل اوپا څېدل رواکړل.پخپله رسول الله(ص) به دخپلو بیبیانو سره په حیض کې ویده کېده ،دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله اوعلان یې وکړچې:(اصنعوا کل شي ء الا النکاح).۲

یعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

اوپه حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې ومووېل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمايي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).۳

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[1] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \ دکتورمصطفی الشکعه نقل له : (the spirit of islam)

[2] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة

[3] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی وینې هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زیږېدلوڅخه ناامیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته روانديي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلی عادت ونلري کله که له لس ورځوڅخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره روانډی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه داناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

---

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین

[۲] الهدایه.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالې هرڅه روادي.[۱] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېر ده.

[۱] الهدایه.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی اوکه ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوند کې ورته اړتیا پېښېږي یاد اوزده کړي کوم ایتونه اواحادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهېږي اوبیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی .
الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون).

یعني :د پوهې له خاوندانو نه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهېږئ .

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه اوښځینه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هېڅ شرم اوننګ ونه کړي یعنې ددیني مسئلو په زده کړه کې شرم اوعارهېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی او که هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احادیث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته د فقهي او حدیثو معتبرو کتابونه له داسې مسایلو ډک دي او داسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شوي دي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلو یادول شرم وي او یاد داسې مسایلو لیکل یا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل او نه به یې لوستل که د داسې مسایلو یادول یا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارینه وو صحابه وو او ښځینه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول او نه به یې په مفصل ډول د دې مسایلو روایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حیاد بېلګې له راوړلو نه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نو آیا د دې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ بالله من ذالک القول بې حیا وو؟

ایا زموږ د حیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان ورونه او خویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو او تابعینو په پل ،پل کېږدي او دد ینې مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او د اسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې د ناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دینداره خویندې، میندې او ورونه همدې غلط احساس له دین نه پردې کړېدي او د جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خوزموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي او په ځانګړي ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي او بیا که د شرم او خجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه او له بد هم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یو عمل په ترسره کولو مکلف کړی دی یا یې د کوم کار د کولو نه منع کړی دی نو د دې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او د دې مسئلې بیانول او یادول بیا نه تنها دا چې شرم او حیا نه ده بلکې فرض او لازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند د هرې برخې او هر کار لپاره موحدود او چوکاټ اسلام تعینوي.او همدارنګه د هغو مسایلو حدود او چوکاټ هم اسلام ړدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل او بیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اورېدول غواړي نو هغه سړی بې شرمه او ګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم او حیا دین دی ،حیا د ایمان نیمه برخه او بې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې او محروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) د بر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې او بل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان اوتسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغومسایلواو روایاتو څونمونې دلته رایادې کړوچې په اصطلاح کې د شرم اوحیامسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي اوعمل پرې وکړي.

صحابه وواوحتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نوپرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت اوډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی اونه یې په کې ننګ کړیدی او ددې مسایلوله بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نوروته ددې مسایلوښودلوپه هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي اوهم نورمسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښیي اوکه خدای مه کړه دوی ددې احکامو په روایت کې شرم محسوس کړی وای نونن به موږ ددې مسایلوله احکامو څخه څه خبرېدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې اوځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه ؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله اوعرض یې وکړه چې :(یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هوکله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یو تشناب کې یوځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نوما به ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږ کې نیولو روژه ماتېږي او که نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د توټې د ځنډې په څېرشی دی (تناسلې اله یې د توټې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) يعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف علی نسائه).

يعنې: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولوبيبيانوګرځېده (له ټولوسره به يې جماع کوله) اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لايستحی من الحق ....).

يعنې: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب الطلاق، سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.

[۲] بخاری.

[۳] بخاري کتاب النکاح.

[۴] نسايی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدین احمد ابن حجر عسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دین په زده کړه کې شرم او حیا په کار نده د (باب مالایستحی من الحق لتفقه فی الدین) تر عنوان لاندې مستقل باب را نقل کړیدی او په دې باب کې یې ډېر داسې روایتونه د نمونې په ډول رانقل کړیدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حیا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روایت کړیدی.

د یوه حدیث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه یې دهغه یوه مېرمن روایت کوي چې په التقا دختانینو (د نارینه اوښځې د عورت په یوځای کېدلو اودحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وایي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) یعني ما او رسول الله(ص) همدا کاروکړ. او بیا مو غسل وکړ.

پدې حدیث کې دې مبارکې بي بي یوه لویه فقهې مسئله روښانه کړې اوکه خدای مکړه د خپلې بسترې خبره یې پټه ساتلې وای او سترګې یې پرې پټې کړې یا یې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه د خپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بیا داسې چې د قیامت تر ورځې به زما او رسول الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اورې او را اورې او هغه هم په خپله زما دخولې حکایت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرین، محدثین او ددین ائمه په دې نظر دي چې درسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي(تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دین په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .درسول الله(ص) د سیرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وو لیدلې یا اورېدلې او دهغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو ﷺ روایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی وومګر هغه مسایل به ښنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وو او د رسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته د بل چا پوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نو رسول الله(ص) د همدې مسایلو دخورا ښه تشرېح کولو لپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې. په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشې(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعنې لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې د نارینه لپاره حلق العانه (د نامه لاندې د مخصوص غړی خرېبل) هم یادوي.[۱]

---

[۱] بخاری مسلم او فتح الباري ص ۲۲۰.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طریقه

الف: د مطلب لنډیز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دین دی.هېڅ یې پټ نه دي پرېښې.دژوند په هر اړخ تطبيقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بايدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزيارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسياست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سياستمداروي.

فطرت د نورو ژويو په څېر انسان هم له جنسي غرايزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طريقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپيرله نورو ژويوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښا کله ترڅوددې عمليې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخوراښه نتيجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشريح کړی دی اوله مطالعې څخه يې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول يا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دين اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غير شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بيانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طريقه نه دي ليکل شوي په دوی کې د غير اسلامي تدابيرو اوحرامو شيانو د پکار اچولومشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام تاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغيو اخته کېږي د ښځينه ناروغيو اوپوستکي مشهورډاکټرافتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نوداراته جوته شي چې په دوی کې له ځينو سره دحيض په حالت کې کوروالی شوی وي چې دهغوی تناسلي غړي ته يې پوره زيان رسولی وي اودهغه له امله يې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پيداشوې وي اوځينوبياله ښځوسره په غلطه لاره (دشاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نوهرکله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حيض، نفاس کې اوشاله پلوه جماع حرامه ده؟نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دايډزنوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کرورونوو ګړي له ژوندون څخه لاس په سرکړل داټول په اسلامي تعليماتود نه عمل نتيجه ده.

نو په همدې خاطردکوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعليماتو ته يولنډه شان کتنه کووترڅودنيا اواخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء(رض) روايت کوي چې ماد عايشې(رض) ناوې جوړه کړله (ښايست اوښکلايې ماورته برابره کړله) بيا رسول الله(ص) ته راغللم اود

---

[1] اداب\ مباشرت، يعنې ميان بيوی کې درميان جنسي تعلقات کاصحيح طريقه ډاکټر افتاب احمد شاه هوميوپيتهـ ماهرامراض جلدوامراض نسوان انډيا.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې او له هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل او یو جام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف او بد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅو دهغې خجالت لېرې کړلی شي اوله یو داسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې او خاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیدا کېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (د پیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړو خوی اوعادت دی ،او ښځه هم باید پدې شپه دمېږه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګار برابر کړي. ,خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوند په مینه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه اواداګانې باید له اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېره طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده داعلان په خاطر دهل اوداریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېره اودمېره په واسطه دناوې په ګوتوکې دګوتې ورکول،دنصاراووپېښې دي ،هغوی هم په ودونوکې داسې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی اونصاراوو په دستورعمل شرعاً ښه نه اومخالفت یې لازم دی.[۲]

اوکله چې ناوې کور ته راوستل شي نو دناوې لاس اویا دتندي وېښته به نیسي او دا دعا به ووایي: (الهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرهاوشرماجبلتها علیه).[۳]

یعنې :ای خدایه زه له تاڅخه ددې اوددې خویونودخیرسوال کوم اوپناه دروړم تاته له شرددې څخه اوشردناوړه خویونوددې څخه.

اوکله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي ،نوڅان دې نه لوڅوي اونه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي ،ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري ،یوشمېرعلماء وایي چې له خپلې ښځې سره یوځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

[۱] بخاري،مسنداحمد ،اوسنن الکبری للامام البیهقي.
[۲] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمدناصرالدین الباني.
[۳] بخاري ،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو یوا ځینۍ ذریعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وایي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې لیکي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسا فري نوله خپلې مېرمنې سره کوروالی پرې واجب دي.

بایـــد وویـــل شـــي چـــې لـــه احنـــافو څخـــه پرتـــه نـــور مذهبونـــه دفرضواوواجبوترمنځ توپیر نه کوي اوفرضوته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلوڅخه یې وژغوري

.

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړې ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.

[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلوروشپوکې يوځل دکوروالی حق لري.[۱]

ځينی نور علماء بيا وايي چې کوروالی دښځې اومېړه حال ته په کتلو او د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولوسره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول اوغوره بللی دی .

ځينې خلک داسې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت اوميني مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکيو عواملوپه ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولوعوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دمېړه لپاره رانجه اونکريزې ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمرپه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّهُ) البقرة ۲۲۲.

يعني: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړيدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړيدي چې :له خپلې مېرمن سر په جايزه اوسپېڅلې طريقه خپله شهواني غريزه اشباع اوپوره کړي.نارينه کولی شي چې له خپل ميل اوخوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.اوهرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې دنکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پايښت اوډېرښت دی ،اوداmقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شريعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارينه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرين ددې ايت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

يعني :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټې ته څنګه مو چې خوښه شي.

وايي چې :قريشوبه په مکه کې له ښځوڅخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدينې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدينه کې يهوديان ډېر وو اويهوديانودا کار يوائې په اړخ باندې کاوه اودمدينې عام اوسېدونکي يې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو يومهاجرله يوې انصارېې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره يې له خپل دستور سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غټه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا،دشاه له خوا،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[1]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

١. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

٢. له نهایت سکون او اطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

٣. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

[1] ابوداود،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتین وایي بیا به لکه څنګه چې ابن عباس رضی الله عنه روایت کوي دا دعا ووایي: [بسم الله اللم جنبنا الشیطان وجنب الشیاطین ما رزقتنا].[1]

یعني: په نامه دخدای ای خدایه په امن مو وساته له شیطان څخه او په امن کې وساته له شیطان څخه هغه څه چې ته یې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وایي: [اللهم لاتجعل للشیطن فیما رزقتنی نصیبا]

یعني: ای خدایه مه ګرځوې شیطان لره په هغه څه کې چې ته یې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وایي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي.[2]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو یوځای انزال په خوند کې ډېرښت راولي اوکه دا کار یې (انزال یې ژر)وکړنو په ښځه به یې سخته تمامه شي.[3]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زینت او ارایش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتیا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[1] بخاري.
[2] رفاه المسلمین حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[3] احیاء العلوم امام غزالي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به يې ژر راوپارېږي او په فرج کې يو څه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه يخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتيا په وخت کې کوروالی روغتيا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو يا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبويي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. له هرنګه بد بويۍ څخه به ځان ساتي،تمباکو،سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستي وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتياوې پيداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې د هر وخت د منيو څاڅکې په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او د هغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دا مني بيا سوزيدل او تبې پيدا کوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي او په يخو اوبو وينځل د بخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبو يې وينځل غواړي نو لږ دې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن اوبېوزله دې محروم اوبې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي، دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتو عملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسیله ده، حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراوثواب دی، یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم پکې وي؟ هغه ځواب ورکړچې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته؟ هغه ځواب ورکړ، هو شته دی، هغه (ص) ورته و فرمایل(همداسې که په حلالولاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز ر سول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ اوبل یې غسل ته اړکړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړاوخطبه یې واورېدله، مسجد ته پلی لاړ شي ،امام ته نژدې شي، خطبه واوري، لغوه بېهوده اوبې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نوپه هرقدم ورته د یوکال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي:هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب اوبې ګټې دی مګر . . . او له ښځوسره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداسې نور ډېر روايتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی اومستي ډېر اجراوثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځوسره لوبې اوله دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېرثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض اونفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض اونفاس مو مخکې صفحوکې وپېژندل پدې دواړو ناروغيوکې له ښځوسره کوروالی حرام دی،اوکه څوک يې حلال ګڼي کافر دی اوله کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځوکې له ښځوڅخه په لېريوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې:په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتی حائضاًاوامراة فی دبرهااو کاهنافتصدقه بمايقول فقد کفربمانزل علی محمد).

يعنې: چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافرشوپه هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هيڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګاڼه نو کافر دی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

.او سني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعنې: او پوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځو په دماغو اغېزه کوي اوانسان ته د پوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ...) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیدا کړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وايي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[1]

۲. له ښځو سره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[1] ابوداود ،ترمذي،نسايي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کار څخه صراحتاً منع کړېده او هېڅ‌چا له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي. الله(ج) فرمایي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسو ښځې ستاسو د کروندې ځای دی.

له ښځو سره د نکاح غرض او هدف د نسل پایښت دی او په دې ډول د نسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمایي: من اتی حائضا او امراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد. [1]

یعنې: : چاچې له حایضې ښځې او یا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ او یا کاهن ته ورغی او د هغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافر شو (ص).

همدا راز فرمایي: ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتوا النساء فی ادبارهن. [2]

یعنې: الله(ج) د حق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځو ته د شاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضی الله عنه څخه یو اوږد حدیث روایت شوی دی چې په وروسته برخه کې یې وایي: له ښځو سره د شاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمایي: لاینظر الله الی رجل یأ تی امراته فی دبرها. [3]

---

[1] ابوداود، نسایی، ترمذی، بیهقی او مشکوة.
[2] نسایي.
[3] ترمذی او نسایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لورې.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[1]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا، چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

همدا رازفرمايي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[2]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وایي چې: ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. دا ځکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[3]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکې د زنا حدنه تطبیقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[4]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې یې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړیدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم یې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندواری اوتې ورکولو پرمهال د کوروالې حکم

---

[1] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[2] ابوداوداومسنداحمد.

[3] احیاءالعلوم امام غزالی.

[4] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل او تې ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کار چې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمايي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تې رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مور سره جماع وکړئ او هغه ته زيان وکړي.

مګر دا کار يې حرام نه کړ ځکه چې دا خاوند ته هم زيان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقیه ابولیث له حضرت علي رضی الله عنه څخه روایت کوي چې فرمايي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي اوپکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکیمان وایي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه دښکلو ښځو لیدل ،فحش ،خبرې، دلو خوښو ښځو لیدل او . . .) بلکې په رښتیا سره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ،نشاط او خوښۍ سبب دی.

دکوروالي اندازه هر چاته تربل توپیر لري د غښتلي اوکمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي (رح) وایي چې: دعادي خلکو (چې دجسم روغتیایي حالت یې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځو کې یوځل کوروالي مناسب دی او که ښځه خوښه وي ډېر ښت هم پروانلري اود کمزورو لپاره په یوه اونۍ یا دوه اونیو کې حتی په درې اونیو کې یوځل کوروالي مناسب دی او په کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته دا کار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زیان رسوي. دماغ کمزوري کوي، د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. او ځوانانو او هغه چاته چې صحت یې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتیا ته زیان رسوي ،شهوت ویده کوي اوتېتوي یې کورنی نظام یې خرابوي ځکه چې ښځه هم میل لري

داهر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم یې کوئ که ډېر او هر وخت کې یې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري یادونې

له ښځو سره لوبې او مستې

له ښځو سره لووبې اومستې نارینه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل لـه خپلـو بی‌بیانو سره لـوبې کـولې دهغـوی نـازاونخری بـه یـې منلې اوویل به یې:هر څه چې دالله(ج) ذکـر نـه وي لهـوه اولعـب اوبېهـوده دي مګر... اوله ښځو سره لوبې او مستې.

حضـرت عایشــه(رض) فرمــایي چــې: (یــوې ډلــې ښــځوژمنه وکړلــه چــې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به یوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکایت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کمـوالی ،اودا چې مېړه یې ورسره لـوبې اومستې نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستې له نفل لمانځه څخه ډېرا جرلري.رسول الله(ص) به حتی دحیض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به یې چې لـه خپلـې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغـې پـه تناسلي عضـوه بـه یې ټوټه واچوله بیا به یې چې څه غوښتل هغه به یې کول.[1]

---

[1] ابوداود اوبیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بيا به همدالوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به يې پر هغه ځای کېښودله چې ما به ايښې وه او څکل به يې.[۱]

(دا وه لـه حائضـې ښـځې سـره د رسـول الله(ص) تګـلاره) رسـول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې يې په غېږ کې نيولو او ښکلولو ،او دا سې نورو عمليو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سينو (تيونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شيدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنيوالي کې وي او که بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ ټولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،منبل يې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د ډېر او نارينه ته هم خوند ورکوي او دا د مينې او محبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او د انهايت نژدې والی دی او کله چې مينه تر دې هم زياته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بيا د روح نژديوالی را شي او خوله ښکلوي ژبه او شونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نور هم ډېر نزديکت غوښتنه وکړي نو بيا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولو څخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړو څخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځو څخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نو په همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولې نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[1]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[2]

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] رفاه المسلمین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يو ځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسي ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم دا خبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې د ښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتى احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعنې : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي .

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکرويلی دی ،همداراز ديو بل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يو ستاسو له خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دي چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما او رسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیړه کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[1]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هېڅ توپیر نشته دی.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېرو کتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او څومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

[1] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پیداکېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي اوله خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یو ځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کارکول غواړي نو غسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یو ځل مو کوروالی وکړاو بیا مو داکار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمایي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع رضي الله عنه وایي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یو ځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمایي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي اوهغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او او به چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.
[۲] احیاء العلوم
[۳] ابوداود اونسائي
[۴] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعریفونه کړیدي مګرجامع اوغوره تعریف یې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امین مشهورپه ابن عابدین ګڼ تعریف دی.

د ابن رشد تعریف : هره وطې چې د سيي نکاح یادنکاح دشبهې په اثریا چې له خپلې وینځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګڼ تعریف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[2]

[1] بدایة المجتهد.

[2] الاختیار ،حاشیه ابن عابدین،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعريف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعريف پر اساس وطې په دبر کې اويا له نورو حيواناتو سره په زنا کې نه حسابيږي ځکه چې د سليم طبيعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعريف : حنابله وايي چې زنا په قبل يادبر کې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که دسترپه هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردې ښځې يا نارينه ووته يې له لاس اوږدولو څخه منع کړې ده او که بې ځايه ګرځېدل يې ناخوښ ګڼلي دي داټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنيتي تدابير او مخنيوی دی چې اصلي ناروغتيا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لويه اوبې شرمه ګناه کې چې هېڅوک يې له ضرر څخه خلاصيدلی نشي ، ونه لويږي نوټولې هغه لارې يې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

يعنې: زنا ته مه نژدې کېږئ يقينا چې دابې حيايي اوبده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمايي چې زنا خوبېخي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکی‌و وسايلو ته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بد جرم کښې ولويږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا يات فی الشريعة الاسلاميه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعيل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنادکبیره لویوګناهونوله جملې څخه ده له شرک اوقتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۶۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۶۸-- ۶۹

يعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) يې قتل منع کړيدی مګرپه حقه سره او زنا نه کوي اوڅوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به دقيامت په ورځ ورکړل شي اوپروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود ﷺ روايت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لويه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمايل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان يطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحليلة جارک).[1]

يعنې: چه الله(ج) ته شريک وبولې حال داچې همده پيداکړي يې ، ما وويل بياکومه ده ؟ هغه وويل چه اولاددې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وويل بيا! هغه وويل چې دهمسايه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ دهلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمايي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړيدی .

[1] نيل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیقﷺ دخپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودﷺ وایي چې : کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي : (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف : ۳۳

یعنی : (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي .

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانود دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانو څخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووايي : زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعني: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.
[2] بخاري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : زنا او ټولنیز ظلمونه

زنا په لوېدیځ ،ختیځ او اروپا کې په عام ډول د عیب خبره ،د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي اوڅوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی یې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قیده (ولکې) ازادۍ دې ټولنوته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ ننبه ګڼي د کمونېست ګوند په اساسنامه کې لیکي چې موږ د کورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو .لینن په خپلې یوې وینا کې ویلې دي :موږ د حلالي اوحرامي بچي ترمنځ توپیر له منځه وړل غواړو.

فروید له ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې د کمونېزم اصول دي . دا یېز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په میلیونونو ګړي یې له ژوند څخه لاس په سر کړل اوس جوته شویده چې دا د مارکس ، لینن ، فروید او . . . ډالۍ اوخدمت (دزنا دازادۍ) نتیجه ده او دپوستکي ډېرې ناروغتیاوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپیدا کېږي.

زنا د ښځې اوخاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلوبه یارانې کوي لونډان به نیسي ،نسب ګډوډوي،د پلار له لطف او شفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوریو اخته کوي ،لکه بې حیایې چل،دروغ ویل،بدنیتي،خودغرضي ،دخپل غوښتنو غلامي،دخیالاتو پرېشاني،په طبیعت کې دناروا خوندونو داخستلو عادت،بې وفايي اوداسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي او په نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دمور او پلار د طبیعت وارث وي، او دا به د یو مصیبت او یو دروند پنډ په څېر پر ټولنه باوري چې نه یې منلو ته څوک تیار دي او نه یې ساتلو ته.

دهغه نفقه ،لویول، ساتنه . . . دا هرڅه په ټولنې او په کوچني باندې دزانې له ټولونه لوی ستم او ظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه یې له ستونزو او خطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطي: د نارينه دذکردا خلول دي دښځې په فرج کې.

2 . وطې په صحيحه نکاح او له خپلې وينځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اويا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري يوائې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو ځنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر ځنې اوايا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموويل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ويل کېږي اودزنا احکام پرې تطبيقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په يوبستر کې ويده کېدل،يوبل ته غاړه ورکول اوحتی په يوبستر کې لوڅ ليدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختيار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختياراواداري يې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته يې دنياکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شويدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمي ،يا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و،يا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد ورباندې نشته يا داسې وشوچې په تخت کې يې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[۱] نهاية المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشيرازي.

[۲] فتح القدير،البدائع الصنائع بدايه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنايات فی الشريعه الاسلاميه اوالفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله او وطی یې کړله او همدا سې د ښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې د ثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني (زناکار) په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې دا عتراف ترڅنګ د شاهدانو او قرائنو شته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې د اهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یو صحابیې د رسول الله (ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړ چې بیا رسول الله (ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به د نورو مسائلو پر خلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدمو په پرتله ډېر سخته ده شاهدان به د شهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني او دا سې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګو دا سې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه) په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څو نور شرطونه لري چې زمونږ بحث او ږدوي د فقهې په کتابونو کې دي وکتل شي.

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا د داسې ښځې حمل چې خاوند یې کوچنی وي او عادتاً ورڅخه حمل نه اخستل کېږي یا د داسې سړي د ښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا د هاغه بالغې ښځې چې د پوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي او د واده یې لا شپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې او نښانې دي.[1]

www.melitahrik.com 0777 400 116

سزاګانې

په دنیا کې د زناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه او درنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت د مجرد (بې واده) او متاهل (واده والا) ترمنځ توپیرلري، ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز او تیری څومره زورلري، او مجرد ته لا تراوسه دا غیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو د محصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ: همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي او کوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ، ازاد ا صیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصني سره نکاح ولري: یعنې چې له محصني سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړي وي او جماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچني هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یایې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته او نه ورته محصن ویل کیږي.

د احنافو او مالکیه وو په نزد دا چې مسلمان هم وي او که دا ټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی او د محصن حد پرې نه تطبیقیږي . خو شوافع او حنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړ شول او زنا یې وکړله نو د محصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمر رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله (ص) یهودی سړی او یهودی ښځه هم په حد کړیدي.[1]

او د ټولو فقهاوو په اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي او که له ښځې او خاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ او بل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف د نظر دی حنفي او حنابله

[1] کتاب الفقه علی الذاهبالاربعة، بخاري، مسلم، ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې دمحصن احکام تطبیقېږي يعنې دا رجم کېږي نه، بلکې په درو به وهل کېږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،مېره وي اوکه مېرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد ﷺ روايت کړې دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغی او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) درياډوم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې وو ايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستاشولي اوپه زوي دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انس ﷺ سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه ښکاره کېږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غير محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصيل عاقل بالغ زنا وکړله خو داحصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې تاکل شويدی.الله(ج)فرمايي : (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

يعنې :زنا کوونکی نارينه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هريوله دې دواړه څخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولوکې که تاسويقين لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانوڅخه .

حضرت عباده بن صامت رضي الله عنه فرمايي: (البکربالبکرجلد ماۀ وتغريب عام).[1]

يعنې: نا واده په ناواده سل درې اويوکال تبعيد دی.

بل د ابوهريره رضي الله عنه اوزيدبن خالد جهني رضي الله عنه هغه روايت چې موږ وړاندې بيان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس رضي الله عنه تاکلې وه او ويې فرمايل:الرجم للثيب والجلد للبکر.[2]

يعنې په تيګو ويشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکيان(رح) وايي چې: غير محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

---

[1] صحاح ستة مګربخاري،نيل اوطاراومسنداحمد .

[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

www.meltanrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به یې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به یې نه پرېږدي شوافع اوحنابله ﷺ وايي چې:غیر محصن زناکاران دي له دروڅخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافي څخه کمه نه وي د دوی دلایل د ابوهریره ﷺ او زید بن خالد جهني ﷺ روایت اوبل د عباده بن صامت ﷺ روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمايي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبیلا ،البکربالبکرجلدمأة وتغریب عام والثیب بالثیب جلد مأة والرجم).[۱]

یعني :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اویوکال تبعید دی اوواده والا ښځې اوسړې لپاره سل درې اوپه تیږ ویشتل دي.

۱. احناف(رح) وايي چې د درو اوتبعید یوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعید مناسب ویني نو تبعید دې یې کړي اوکه ضروري نه وي نو تبعید نشته ځکه چې تبعید په سوره نورکې نشته اودحدبرخه هم نده اودتعزیر له بابه دی اوبل داچې په تبعید کې فتنه ده اودا چې ځینې صحابه و دا کارکړیدی دا دهغوي خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعید په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباس ﷺ هم په حد کې تبعید یاد نکړ.

---

[۱] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تيګو ويشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو رواياتو ثابته ده اوپرته له ځينوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنى........والثيب بالثيب جلدماة والرجم).[1]

يعني: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړى او واده والا ښځه سل درې اوپه تيګو ويشتل دي.

رسول الله(ص) غامديه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحديثوټولوکتابونو رانقل کړيده.[2]

رسول الله(ص) يهودي زنا کاران هم په تيګو وويشتل.[3]

د ابوهريره رضی الله عنه اوزيد بن خالد جهنى رضی الله عنه په روايت کې وويل شول چې رسول الله(ص) انس رضی الله عنه ته وويل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم يې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشيخ والشيخة اذا زنيافارجموهما البتة نکالا من الله.[4]

يعني:واده والا سړى او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خو اڅخه.

---

[1] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونيل الاوطار.

[2] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسايي.

[3] متفق عليه

[4] متفق عليه.

www.meliftahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايي: لايحل دم امرء مسلم الاباحدی الثلاث الثيب زانی.[۱]

يعني: نده روا وينه توی‌ول دهيڅ مسلمان سړي مګرپه يود دريوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي: (ان الرجم حق فی کتاب الله علی من زنی اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوکان الحمل اوالاعتراف).[۲]

ی‌عني: يقيناً رجم د الله تعالی په کتاب کې حق دی په هغه چا چې زنا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو ښځه کله چې نښې پيدا شي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مګر تنها حنابله وايي چې: په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې: رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېردرد وکړي يا بېخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي ټولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

---

[۱] متفق عليه.

[۲] متفق عليه.

[۳] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي يې له منځه لاړ نشي او په مخ او عورت به يې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي او که څوک رجم کوي نو په برابرو تيګو به يې ولي چې نه ډېرې غټې وي او نه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکليف ډېر شي او نه داسې چې سمدستي مړشي او خلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې ديوډ له خلکو په حضورکې د عذاب ورکولو حکم وکړ هغه هم د عبرت لپاره.

نه به يې په توري يا ټوپک يا تمانچې وژني او نه په چاقو يا برچې په تيرو ويشتلو کې ښايي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک او تمانچې يا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس يې له لاسه وځي چې شريعت د هغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا يې په اعتراف ثابته شوې وي يعني: که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړ او قاضي پرې حکم وکړ چې ودې وژل شي او خلکو څو تيګې وويشت او بيا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نو رجم يې ساقطېږي او څوک يې د وژلو حق نلري نو که داسې څوک په ټوپک يا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

او په تيګو به يې پر مخ نه ولي سړي ته به کنده نه وباسي او نه به يې تړي او ښځو ته به ترنامه کنده وباسي او جامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت يې ښکاره نشي. او که چېرې حامله وه نو هم په درو کې او هم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي او که نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزورانداز دادی چې څوک یې په وژلو، په وهلو یا دکوم غړي په پرې کولو تهدید کړي، او که څوک چا په وهلو وېرولی ونو دا اکراه نده او که په دې مجبوریت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چا ته دوژلو یا دکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شو چې هرومرو به زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو او دا پوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نو که په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح) په نزد په حد کېږي. ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري او انتشار امن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا او خوښه غواړي او کله که دده انتشار کېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګر که پاچا (بادشاه) یې مجبور کړي نو بیا حد نشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایې هم مجبور کړي نو بیاهم حد پرې شته دی.
جمهورفقهاء مالکیان، شوافع، حنابله، او صاحبان(رح) وایي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]
او په یو روایت کې له حنابله و وخخه په اکراه کې حد غوره دی او په یو بل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]
دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې د اسلام له نظره حتی که چا څوک په کفر مجبور کړ او له وېرې یې دکفر کلمه هم ظاهراً وویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة
[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خوښي کفرنه دی منلی اونه یې قبول کړی دی،څو کله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده او کله چې په ایمان او عقیده کې ناچاري، مجبورتیا او زورتر نظر لاندې نیول شوی نو په زنا کې څو په طریقه اولی ترنظرلاندی نیول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې او هغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنیفه(رح) ته منسوب قول وایي چې انتشارپه زورنه راځي،څوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې یوه ښکلې ښځه چې هرډول ښایست،زینت اوښکلا یې برابره وي اولوڅه دیوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوایا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به یې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاوو په اتفاق سره حد پرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نیول

ځینې فقهاوایي چې: یوهم نه وژل کېږي دلیل یې د سعدبن عباده هغه حدیث دی چې بخاري روایت کړیدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتریخوالی پیدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه یې وژني بیا به وايي چې زنايې کوله ،یابه یې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به یې کورته ننباسي وبه یې وژني او وايي به چې زما له ښځې سره یې زنا کوله.

ځینې صحابه وايي:که هغه یې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتینولي ثابته شي لکه دربښتوني ډاکټرنظر،یا پر زنا دمقتول بدشهرت یادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.

[2] فقه السنة

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وایي: که ګواهان یې راوستل چې په زنایې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:د پاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمدابن جریرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل:ابي القاسم محمدبن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسیرالقرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمدبن ابي الفداء اسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیرایات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحیح بخاري: ابي عبدالله محمدابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عیسی محمدابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن یزیدالقزویني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعیب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند :امام احمدبن حنبل.

www.melltahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه: علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر: امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۶. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع: علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر: امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. ردالمحتار علی الدرالمختار. سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشيه ابن عابدين:سيدمحمدامين المعروف بابن عابدين.

۳۵. الهدايه:شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقايه:مولناعبدالحى لكهنوي.

۳۷. البريقه شرح الطريقه:ابي سعيدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدين ابن حجرالهيتمى.

۴۰. نهايه المحتاج الى شرح المنهاج:شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.

۴۲. الوجيز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الى معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربيني الخطيب.

۴۵. حاشية الباجوري:شيخ ابراهيم الباجوري.

۴۶. الميزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي على مختصرخليل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدايه المجتهد ونهاية ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الكبيرعلى متن المقنع:شمس الدين ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. كشاف القناع علي متن لاقناع:شيخ منصورابن يونس ابن ادريس.

۵۳. غاية المنتهى :شيخ مرعي بن الكرمي الحنبلي.

۵۴. زادالمعادفى هدى خيرالعباد :محمد ابن ابي بكرابن قيم الجوزي.

۵۵. فتاوى ابن تيميه :امام ابن تيميه.

۵۶. احياءعلوم الدين:امام ابى حامد الغزالي.

۵۷. كتاب الفقه على المذاهب الاربعة:عبدالرحمن جزيري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دكتور وهبة الزحيلي.

۵۹. فقه السنه:سيد السابق.

۶۰. زادالمستنقع:شرف الدين موسى بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبدالرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزينة فى الشريعة الاسلامية:محمد عبدالعزيزعمرو.

۶۳. الانكحة الفاسده :عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

۶۴. النكاح والقضايا المتعلقه به:دكتوراحمد الحصري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية:محمد محى الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فى الشريعة الاسلاميه:دکتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. کشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. کاشف الغطاء:محمد حسين الکاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمکارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحکمية فى السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دکتور عبداکريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داکترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمین:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سید ابولاعلی مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحیاة الاجتماعیه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شیخ محمدناصرالدین الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفی الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فی الاسلام:عبدالقادرشبیة الحمد.

۸۶. المراة فی القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بین البیت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضیه تحدیدالنسل فی الشریعه الاسلامیه:ام کلثوم یحیی مصطفی الخطیب.

۸۹. تنظیم النسل وموقف الشریعة الاسلامیه:دکتورعبدالله ابن عبدالحسن الطریقي.

۹۰. کشف الحقایق :عبدالعزیزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضی مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library